

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

επιμέλεια έκδοσης: Γιάννης Κορδάτος

κριτίας

εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια
Γ. ΚΟΡΔΑΤΟΣ

«Ι. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ»

ΠΛΑΤΩΝ
κριτίας

ΚΡΙΤΙΑΣ

[ἢ Ἐτλαντικός· ἠθικός.]

Τὰ τοῦ διαλόγου πρόσωπα

ΤΙΜΑΙΟΣ, ΚΡΙΤΙΑΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΕΡΜΟΚΡΑΤΗΣ

ΚΡΙΤΙΑΣ

[ἢ Ἐτλαντικός· ἠθικός.]

Τὰ πρόσωπα τοῦ διαλόγου

ΤΙΜΑΙΟΣ, ΚΡΙΤΙΑΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΕΡΜΟΚΡΑΤΗΣ

106 **I. TIM.** Ὡς ἄσμενος, ὦ Σώκρατες, ὅσον ἐκ μακρῶς ἀναπεπαιγμένος ὁδοῦ, νῦν οὐτως ἐκ τῆς τοῦ λόγου διαπορεύσεως ἀγαπητῶς ἀπήλλαγμαί! Τῷ δὲ πρὶν μὲν πάσαι ποιῆσαι ἔργα, νῦν δὲ λόγοις ἔστι θεῶν γεγονότι προσεύχομαι, τῶν δρηθέντων ὅσα μὲν ἐρρήθη μετρίως, σωτηρίαν ἡμῖν αὐτῶν αὐτῶν δίδόναι, παρὰ μέλος δὲ εἴ τι περὶ αὐτῶν ἄκοντες εἴπομεν, δίκην τὴν πρόπεσον ἀπειθεῖναι. Δίκη δὲ δρηθὴ τὸν πλημμελοῦντα ἐμμελῆ ποιεῖν· ἐν ὅν τὸ λοιπὸν τοὺς περὶ θεῶν γενέσεως ὁρθῶς λέγομεν λόγους, φάρμακον ἡμῖν αὐτῶν τελευτάτων καὶ ἄριστον φαρμάκων ἐπιστημῶν εὐχόμεθα δίδόναι, προσευξάμενοι δὲ παραδίδομεν κατὰ τὰς δμολογίας Κριτία τῶν ἐξῆς λόγων.

KRIT. Ἄλλ', ὦ Τιμαίε, δέχομαι μὲν, ᾧ δὲ καὶ σὺ κατὰ ἀρχὰς ἐχρήσω, συγγνώμην αἰτούμενος ὡς περὶ μεγάλων

1. Ἐννοεῖ τὴν ὁμίλια τοῦ πού ἔκαμε ἀναπτύσσοντας τὴν κοσμογονία (βλ. Τίμαιο 29e καὶ 4ε).

2. Μεταφράζω τὸ θεῶν τοῦ καίμενου διὰ θεῶν ἀλλὰ θεῶν, γιὰ τὰ ὅσα λέει ἔδω ὁ Τιμαίος, καὶ τὰ ὅσα εἶπε στὸν ἄλλο διάλογο ποὺ φέρνει τὸ ὄνομά του, δὲ σημαίνουν πῶς ἦταν μονοθεϊστικῆς. Στὴν ἐποχὴ αὐτῆ, ὅτε ὁ Πλάτων, ὅτε ὁ Τιμαίος, ὅτε καὶ κανεῖς ἄλλοι ἀπὸ τούτων Ἑλλήνων σοφοῦ ἦταν μονοθεϊστικῆς. Ἐξ ἄλλου παρακάτω ὁ Κριτίας κάνει πολλές φορές λόγο γιὰ τοὺς θεοὺς. Καὶ ποῦθε-νὰ δὲν ἀφήνει νὰ υποθέσουμε πῶς πίστευε σὲ ἕνα καὶ μόνον θεό.

I. ΤΙΜΑΙΟΣ.—Πόσο εὐχαριστήσιμος εἰμαι, Σωκράτη. Σὰν νὰ ἀναπαύθηκα ὑστερα ἀπὸ μακρινὴ ὁδοπορία, ἔτσι καὶ τώρα ἔχω ἐλευθερωθῆ με ἀνακούφιση ἀπὸ τὴν ὁδοπορία τῆς ὁμίλιας. Παρακαλῶ δὲ τὸ θεοῦ¹, ποὺ ἀπὸ τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια ἢ ὑπαρξίς του πιστοποιεῖται ἀπὸ τὰ πράγματα, καὶ τώρα δά, πρὶν ἀπὸ λίγο ἀπὸ τὴ συζήτησή μας (ἀποδείχθηκε) πῶς ὑπάρχει, γιὰ ὅσα μὲν ἀπὸ κείνα ποὺ εἴπαμε, εἰσώθησαν μετρημένα, νὰ μᾶς δίνη ὑγεῖα καὶ ἀσφάλεια, ἀν δὲ (πάνω στὴν ὁμίλια) μᾶς ἔσφυγαν, χωρὶς νὰ τὸ θέλουμε, καὶ κρίσεις ποὺ δὲν εἶχαν τὴ θέση τους, νὰ μᾶς τιμωρήσῃ με τὴν τιμωρία ποὺ πρέπει. Σωστὴ δὲ τιμωρία εἶναι, ἐκεῖνον ποὺ κάνει γκάφες, νὰ τὸν βάλῃ στὸν ἴσιο δρόμο τὸ θεῖον. Γιὰ νὰ μὴν πέφτουμε λοιπὸν ἔξω, ἀπ' ἔδω καὶ ἔμπρός, στὶς ὁμίλιας μᾶς πᾶνω στὸ ζήτημα τοῦ πῶς γεννήθηκαν οἱ θεοί, εὐχομαι νὰ μᾶς δώσῃ (τὸ θεῖον) τὸ πιὸ τέλειο καὶ καλύτερο ἀπ' ὅλα τὰ γυατρικά, δηλαδὴ τὴ γνῶσις. Ἄφου λοιπὸν ἐπικαλεσθήκαμε τὴν ἐπέμβαση τοῦ θεοῦ, κατὰ τὴ συμφωνία μας, δίνουμε (γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ θέματος ποὺ ἀκολουθεῖ) τὸ λόγο στὸν Κριτία².

ΚΡΙΤΙΑΣ.—Ἄλλὰ, Τιμαίε, δέχομαι μὲν (νὰ μιλήσω), ἐκεῖνο ὅμως ποὺ καὶ σὺ στὴν ἀρχὴ (τῆς ὁμίλιας σου) μεταχειρίστηκες, ζητώντας δηλαδὴ τὴν ἐπιεικεία μας γιὰ τὴ θάμι-

3. Ὅπως βλέπουμε, ὁ Τιμαίος ποὺ μίλησε ὅρα πολλὴ πρὶν γιὰ τὴν κοσμογονία καὶ γιὰ τὰ σχετικὰ μ' αὐτὴν ζητήματα, ἀνοίγει τὴ νέα συζήτηση καὶ δίνει τὸ λόγο στὸν Κριτία. Ἄπ' αὐτὸ φαίνεται πῶς ἦταν, ὅπως θὰ λέγαμε σήμερα, ὁ πρόεδρος τῆς συνηγορίας.

107 μέλλον λέγειν, ταῦτόν καί νῦν ἐγὼ τοῦτο παραιτούμαι, μειζώνας δὲ αὐτοῦ τυχεῖν ἐπι μάλλον ἀξιώσει περὶ τῶν μελλόντων δηθήσεται. Καίτοι σχεδὸν μὲν οὐδα παραίτησιν εὐμίαι φιλότιμον καὶ τοῦ δόντος ἀγροικότεραν μέλλον παραιτεῖσθαι, ζητήσιν δὲ θμιας. Ὡς μὲν γὰρ οὐκ εἶ τὰ παρὰ σοῦ λεχθέντα εἰρηται, τίς ἂν ἐπιχειροῦσιν ἐμφρον λέγειν; Ὅτι δὲ τὰ δηθησόμενα πλείονος συγγνώμης δεῖται χαλεπότερα ὄντα, τοῦτο πειρατέον ἢ διδασκαίαι. Περὶ θεῶν γάρ, ὦ Τίμαιε, λέγοντά τίς πρὸς ἀνθρώπους δοκεῖν ἰκανῶς λέγειν;

B ὅσων ἢ περὶ θνητῶν πρὸς ἡμᾶς. Ἡ γὰρ ἀπειρία καὶ σφόδρα ἀγνοια τῶν ἀκουόντων περὶ ὧν ἂν οὕτως ἔχωσι πολλὴν εὐπορίαν παρέχουσι τῷ μέλλοντι λέγειν ἐπι αὐτῶν περὶ δὲ δὴ θεῶν ἴσται μὲν ὡς ἔχομεν, ἴνα δὲ σαφέστερον δὲ λέγω δηλώσω, τῆδέ μοι συνεπίσπευθε. Μήμωσιν μὲν γὰρ δὴ καὶ ἀπεικασίαν τὰ παρὰ πάντων ἡδῶν δηθέντα χρεῶν που γενέσθαι τὴν δὲ τῶν γραφῶν εἰσδολοποιαν περὶ τὰ θεῖα τίς καὶ τὰ ἀνθρώπινα σώματα γιγνομένην ἴδωμεν ἐριστόνητος

C τίς περὶ καὶ χαλεπότερος πρὸς τοὺς ὁράσει δοκεῖν ἀποχωρόντας μεμνησθῆναι, καὶ κατονομάσθαι, οὗ γῆν μὲν καὶ ὄρη καὶ ποταμούς καὶ ἄλλα οὐρανόν τε ἐξυμνῶντα καὶ τὰ περὶ αὐτῶν ὄντα καὶ ἴοντα πρῶτον μὲν ἀγαπῶμεν ἂν τίς τίς καὶ βραχὺ πρὸς ὁμοιότητα αὐτῶν ἀπομνησθῆναι δυνατόν ἢ, πρὸς δὲ τούτοις, ἄτε οὐδὲν εἰδότες ἀκριβῆς περὶ τῶν τοιούτων, οὐτε ἐξετάζομεν οὐτε ἐλέγχομεν τὰ γεγραμμένα, οικια-

1. Δηλαδή νὰ σὲς παρακαλέσω νὰ φανῆτε οἱ μὲνα πολὺ συγκαταβατικοί.

2. Ὁ Κριτίας ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ὁμιλίας του τονίζει πὸς πρόκειται ν' ἀναπτύξῃ θέμα πολὺ δόσκολο καὶ γι' αὐτὸ ζηταί ἀπὸ τὰ πρῶν τῶν ἐπιεικεία τῶν ἀκροατῶν του. Κάμνει μάλιστα καὶ τὴν καθήρηση, πὸς αὐτὰ πὸς πρόκειται νὰ ἐκθέσῃ ἔχου μεγαλύτερη σοβαρότητα καὶ εἶναι πῖο δόσκολονόητα ἀπὸ κατὰ μὲν ἀνέπτωξε ὁ Τίμαιος. Ὁ Κριτίας δηλαδή δηλώνει ἀπὸ τὰ πρῶν πὸς τὸ δικὸ του θέμα ἔχει πῖο πολὺ ἐνδιαφέρον ἀπὸ τὸ θέμα γιὰ τὴν γένεση τοῦ κόσμου (κοσμογονία) πὸς ἀνέπτωξε πρῶτα ὁ Τίμαιος.

3. Τὸ νόημα εἶναι θαρρῶ τοῦτο: Μὲ τὸ νὰ μὴν ἔχου ἀπὸ τὰ πρῶτα ἀποδείξεις.

4. Δηλαδή ὁ ὁμιλητῆς αὐτὸς δὲν προσέχει τὸ τί θὰ πῆ, ἐπειδὴ ἔχει πὸς τὸ ἀκροατήριό του εἶναι ἀγράμματο καὶ ἀσυσταγιστο.

λοῦσες γιὰ πολὺ σπουδαία ζητήματα, τὸ ἴδιο κι' ἐγὼ τώρα ζητῶ ἀπὸ σᾶς. Ἀπαιτῶ μάλιστα νὰ φανῆτε ἀκόμα πῖο πολὺ σὲ μὲνα συγκαταβατικοί, γιὰ κείνα πὸς πρόκειται νὰ πῶ. Ἄν καὶ ἔξρω πὸς πρόκειται νὰ σᾶς παρακαλέσω γιὰ γάρη πὸς σχεδὸν μὲ παρουσιάζει μεγάλο ἐγωιστῆ καὶ χωριάτη, ὡστόσο πρέπει νὰ κάμω αὐτὸ πὸς λέγω.

Γιατί, τὸ εἶτι μὲν κείνα πὸς εἶπες εἶτι δὲν τὰ εἶπες καλά, πὸς λογικὸς ἀνθρώπος μπορεῖ νὰ τὸ λοχυρισθῆ; Τὸ εἶτι δὲ κείνα πὸς θὰ πῶ ἐγὼ πρέπει νὰ τύχου (ἀπὸ μέρους σᾶς) μεγαλύτερης ἐπιεικείας, γιὰ εἶναι δυσκολότερη ἢ ἀνάπτωξή του, αὐτὸ θὰ προσηκῶς (τώρα) κάπως νὰ ἀποδείξω. Ὅταν, Τίμαιε, κάνη κανεὶς λόγο τοῦς ἀνθρώπους γιὰ τοῦς θεοῦς, πῖο εὐκόλο εἶναι νὰ φαίνεται πὸς καλά τὰ λέει, παρὰ εἶταν μιλῆ κανεὶς σὲ μᾶς (ἔδω) γιὰ τοῦς θνητοῦς. Γιατί μὲ τὸ νὰ μὴν ἔχου πειρατᾶ τῶν πραγμάτων καὶ μὲ τὸ νὰ εἶναι πάρα πολὺ ἀγράμματο, ἐκείνους πὸς ἀκούει, δὲν μποροῦν νὰ κρίνου ἂν εἶναι ἔτσι πὸς τὰ λέει ὁ ὁμιλητῆς καὶ γι' αὐτὸ σὲ κείνου πὸς πρόκειται νὰ πῆ κάτι γιὰ τοῦς θεοῦς τὸν δεισκολοῦνον πολὺ στῆν ὁμιλία του. Σχετικὰ δὲ μὲ τοῦς θεοῦς, ἔξερετε ἀκριβῶς σὲ ποῖο συμπέρασμα καταλήξαμε γιὰ νὰ κάμω δὲ καθαρότερη τῆ σκέψῃ μου, παρακαλῶ νὰ προσέξετε σὲ τοῦτο ἔδω πὸς θὰ πῶ. Σύμφωνα μὲ ὅσα εἶπαμε καὶ παραδεχθῆκαμε, ἔλα (ὅσα βλέπουμε νὰ ὑπάρχου) εἶναι ἀνάγκη βέβαια νὰ εἶναι μίμησις καὶ ἀντίτυπο κάποιου πράγματος. Γιὰ τῶν ζωγράφων δὲ τὴν τέχνη, πὸς νὰ ἀπεικονίζουσι σκηπὸς ἀπὸ τὰ ἔργα τῶν θεῶν καὶ ἀνθρώπινα σώματα, βλέπουμε μὲ πόση εὐκολία ἢ καὶ δυσκολία δοκιμάζουσι νὰ τὰ μιμοῦνται, ὥστε ὅσοι βλέπουσι καὶ εἰκόνας τοῦς, νὰ νομίζουσι πὸς μιμοῦνται ἀκριβῶς. Ἐὰ ἴδουσι δὲ ἀκόμα πὸς, ἂν κανένας τὰ καταφέρῃ νὰ ζωγραφίσῃ τῆ γῆ καὶ τὰ βουὰ καὶ τὰ ποτάμια καὶ τὰ δάση καὶ ἔλα τὸν οὐρανὸ καὶ ὅσα βρίσκονται πάνω σ' αὐτὸν καὶ περιστρέφονται, στῆν ἀρχῇ μὲν εὐχαριστοῦμεθα ἂν ἢ ζωγραφιστῆ μοιάζῃ ἔστω καὶ λιγάκι μὲ τὴν πραγματικότητά, κι' ἀκόμα ἐπειδὴ δὲν ἔξομε τίποτα μὲ ἀκριβεία γι' αὐτὰ τὰ πράγματα, γι' αὐτὸ οὐτε παρατηροῦμε μὲ προσοχή, οὐτε ἐλέγχου (στὶς λεπτομερείες τοῦς) τοῦς

5. Τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου τὰ φαινόμενα.

6. Τοῦ ὄντος ὄντος ὄντος, δηλαδή τῆς Ἰδέας. Ἐδῶ δὲ Πλάτων παρουσιάζει τὸν Κριτία ἰδῶς ὁ κ ρ α τ η, πὸς δὲν εἶναι καθόλου σωστό, γιὰ τὸ Κριτίας δὲν εἶχε ποτὲ τέτοιος ἀντιλήψεις γιὰ τὴν γένεση καὶ οὐστῶση τοῦ κόσμου.

D γραφία δὲ ἀσαφὲς καὶ ἀπατηλῶ χρώμεθα περὶ αὐτά· τὰ δὲ ἡμέτερα δόξαν τις ἐπιχειρῆσ' ὁμολογῆσαι, δέξωμαι ἀποθανόμενοι τὸ παραλείπεσθαι διὰ τὴν αἰετὴν ξυνοικον κατανοήσαν χαλεποὶ κριταὶ γινόμεθα τῶ μὴ πάσας πάντως τὰς ὁμοιότητας ἀποδιδοῦναι. Ταῦτον δὲ καὶ ἀπὸ τούτων λόγους ἰδεῖν δεῖ γινόμενον, οὗτις τὰ μὲν οὐράνια καὶ θεῖα ἀγαπῶμεν καὶ σμικρῶς εἰκότα λεγόμενα, τὰ δὲ θνητὰ καὶ ἀνθρώπινα ἀκριβῶς ἐξετάζομεν. Ἐκ δὲ τῶ παραχρῆμα νῦν λεγόμενα, τὸ πρέπον ἂν μὴ δυνώμεθα πάντως ἀποδιδοῦναι, συγγνώσκωμεν χρεόν· οὐ γὰρ ὡς ῥάδια τὰ θνητὰ ἀλλ' ὡς χαλεπὰ πρὸς δόξαν ὄντα ἀπεικάζομεν δεῖ διανοεῖσθαι. Ταῦτα δὲ βουλόμενος ἡμᾶς ἐπομνήσθαι, καὶ τὸ τῆς συγγνώμης οὐκ ἔλαττον ἀλλὰ μείζον αὐτῶν περὶ τῶν μελλόντων δηθήσασθαι, πάντα ταῦτα εἰρηκα, ὡ Σωκράτες. Εἰ δὲ δικαίως αἰτεῖν φαίνομαι τὴν δωρεάν, ἐκόντες δίδοτε.

II. ΣΩ. Τί δ' οὐ μέλλομεν, ὦ Κριτία, δίδομαι; Καὶ πρὸς γ' εἴτι τρίτῳ δίδόσθαι ταῦτον τοῦτο Ἐρμοκράτης παρ' ἡμῶν. Δῆλον γάρ, ὡς ὀλίγον ὑστερον, ὅταν αὐτὸν δεῖ λέγειν, παραιτήσεται καθάπερ ἡμεῖς· ἔν' οὖν ἕτερον ἀρχὴν ἐκπορίζεται καὶ μὴ τὴν αὐτὴν ἀναγκασθῆναι λέγειν, ὡς ὑπαρχούσης αὐτῷ συγγνώμης εἰς τότε οὕτω λέγεται. Προλέγω

1. Αὐτὸ γίνονται στὰ γυμναστήρια, παλαίστρας κλπ. Ὁ Πλάτων εἰδὼς ἔχει ἐπ' ὄψιν τοῦ μάλλον τὸν ἀθηναϊκὸ βίον. Ὅπως ἔξομα δὲ οἱ Ἀθηναῖοι (καὶ οἱ ἄλλοι· Ἕλληνας) ἔδιναν μεγάλην σημασίαν στὰ ὄρατα σώματα. Μὲ τὸ νὰ εἶναι δὲ οἱ γυναικῆς τοῦς κλειδομανταλωμένες στὸ σπῆτι, σιγὰ σιγὰ, ἀρχισαν νὰ ἀρσκαίνωται στὴν ὁμοφυλοφιλία (παίδεραστία κλπ.). Τὸ γυναικεῖο σῶμα δὲν τὸ ἔβλεπαν καὶ δὲν μπορούσαν νὰ θαυμάσουν τῆς γραμμῆς του. Οἱ ἑλλῆθεροι Ἀθηναῖοι (κ' ἔνοσους τοῦς πλουσίους) ἐξημεροβραδίζονταν στὴν ἀγορὰ καὶ στὰ γυμναστήρια. Ἐκεῖ λοιπὸν ἔβλεπαν τὰ παιδιὰ νὰ παλαίθουν, νὰ παίζουσαν, νὰ γυμνάζονται κλπ. Ὁ τέτοιος συνηρωτισμὸς τοῦς μὲ τὰ γυμνὰ κορμιά τῶν νέων τοῦς τράβηξε στὴν παίδεραστία, ποὺ αὐτὰ σιγὰ καθιερωθῆκε καὶ ἐπεβλήθηκε σάν θεσμός, ὅστε καὶ ποιητῆς καὶ φιλόσοφοι, σάν τὸ Σοφοκλῆς, Σωκράτης, Πλάτωνας κλπ. νὰ δικαίωνουν πότε ἄμμοα πότε ἄμμοα τὸ θεσμὸ αὐτὸν καὶ πολλὰς φορὰς καὶ ἐμπρακτὰ νὰ τὸν ἐπιδομαζῶσαν.

2. Δηλαδὴ στῆς συζητήσεσις ποὺ κάνουμε.

3. Ἡ ἐπιμονὴ αὐτῆ τοῦ Κριτία, στὴν ἀποφῆ ποὺ ἔθεσε εὐθὺς

ζωγραφικὸς πίνακες. Μὰς φτάνει δηλ. ἓνα ὄχι· καὶ πολὺ καθαρό καὶ πιστὸ οἰκτισογράφημα (τῆς πραγματικότητος). Ἄμα δὲ πάλι κανεῖς καταπιαστὴ νὰ ζωγραφίσῃ ἀνθρώπινα σώματα, τότε ἐπειδὴ κάθε μέρα ἔχομε ἄμμοαν ἀντίληψη τῆς μορφῆς τῶν καταλαβάνομε ἀμμοῦσαν καὶ τὴν πὶρ παραιμικρῶ ἔλλειψη (καὶ ἀτέλεια) τῆς εἰκόνας καὶ γινόμεσθε ἀσθητροὶ κριτῆς τοῦ ζωγράφου ποὺ δὲν παρῆστος (στὸν πίνακα τοῦ τοῦ ἀνθρώπινου σῶμα) ὅστε νὰ μοιάζῃ σὲ ἔλα μὲ τὸ μοντέλο του. Τὸ εἶδος λοιπὸν πρᾶγμα μπορούμε νὰ παρατηρήσομε πὺς γίνεται καὶ στῆς ὁμιλίης μας*. Γιά τὰ μὲν δηλαδὴ θεῖα καὶ οὐράνια πρᾶγματα μένομε εὐχαριστημένοιο καὶ ὅταν ἀκόμη τὰ ἀναπαριστάνῃ κανεῖς ἔτσι ποὺ νὰ ἔχουν μικρὴ ὁμοιότητα μὲ τὴν πραγματικότητα, γιά τὰ ἄλλα δὲ πρᾶγματα, ποὺ εἶναι φθαρτὰ καὶ ἀνθρώπινα, τὰ παρατηροῦμε σ' ἔλες τοῦς τῆς λεπτομέρειης*. Ἐπειδὴ λοιπὸν θὰ μιλῶσθε τώρα ἐκ τοῦ προχείρου, ἂν δὲν μπορούσαν νὰ παραστήσω ἀκριβῶς τὰ πρᾶγματα σὲ ἔλες τῆς λεπτομέρειης τοῦς, πρέπει νὰ μὲ συγχωρήσετε, γιὰτὶ πρέπει νὰ ἔχετε ἐπ' ὄψιν πὺς δὲν εἶναι εὐκόλο, μὰ δύσκολο ἴσα ἴσα, νὰ παριστάνῃ κανεῖς τὰ θνητὰ (πρᾶγματα) ὅπως πραγματικὰ εἶναι. Αὐτὰ λοιπὸν θέλοντας νὰ σὰς ὑπενωθίμωσῃ καὶ (θέλοντας) νὰ ζητήσω ἀπὸ σὰς, γιά ὅσα πρόκειται νὰ πῶ, ὄχι τὸ μικροτέρου μέρος τῆς ἐπιεικειῆς σὰς, μὰ τὸ μεγαλύτερο, γι' αὐτὸ εἶπα ἔλα αὐτὰ, Σωκράτης. Ἄν λοιπὸν σὰς φαίνωμαι πὺς δικαία ζητῶ ἀπὸ σὰς αὐτὸ τὸ χάρισμα, δόστε μοι τὸ μὲ (ἐλῆ) σὰς τὴ θέληση.

II. ΣΩΚΡΑΤΗΣ.—Γιατὶ νὰ μὴ σοῦ τὸ δώσομε. Κριτία; Ἄς τὸ δώσομε ἀκόμα καὶ σ' αὐτὸν ἐδῶ τὸν Ἐρμοκράτη ἀπὸ τὴν παρέα μας, γιά νὰ μιλῶσθαι τρίτος. Εἶναι βέβαια φανερό πὺς ὑστερα ἀπὸ λίγο ἄμα ἐρθῆ ἡ σειρά τοῦ νὰ μιλῶσθαι καὶ αὐτός, θὰ μὰς ζητήσῃ τὰ ἴδια γιά τὰ ὅποια μὰς παρακαλεῖτε καὶ σεις. Γιά νὰ ἐπινοήσῃ λοιπὸν ἄλλο προφῆμο καὶ γιά νὰ μὴν ἀναγκασθῆ νὰ πῆ τὰ ἴδια (ποὺ εἶπες καὶ σὺ) ἄς μιλῶσθαι τότε ἔτσι, σάν νὰ τοῦ ἐχῆ προκαταβολικὰ

ἐξ ἀρχῆς πὺς τάχα τὸ δικὸ τοῦ θέμα εἶναι ποὺ δὲσκολο, κρῖσει, ἐνταχθῆ βέβαια, καὶ τὴν ἀποδοκιμασία τοῦ ἀνέπτυξῃ γιά τὴν γένεσιν τοῦ κόσμου ὁ Τιμαος Ἀρχαλὴ εἰδὼ ὁ Κριτίας μὲ τρόπο λέει πὺς δὲν ἐπάχρη κριτήρου σταθερὸ γιά νὰ μπορούσαν νὰ κρινόμεναι εἰσὶν ποὺ εἶπε ὁ Τιμαος γιά τὴν κορονορία, γιὰτὶ δὲν ἔχομε ἄμμοαν ἀντίληψη τῶν βεβαιῶν πραγμάτων. Ὁ Πλάτων λοιπὸν βάζοντας τὸν Κριτία νὰ πῆ αὐτὰ ποὺ εἶπε ὡς εἰδὼ καὶ κάνοντας τον καὶ ἰσοκράτη, κλονίζει οὐδέμμελα τὴν ὁμιλία ποὺ ἔκανε ὁ Τιμαος.

γε μὴν, ὦ φίλε Κριτία, σοὶ τὴν τοῦ θεάτρον διάνοιαν, οἱ θαυμασιῶς ὁ πρότερος εὐδοκίμηκεν ἐν αὐτῷ ποιητής, ὥστε τῆς συγγνώμης δεήσει τίνος σοὶ παμπόλλης, εἰ μέλλεις αὐτὰ δυνατὸς γενέσθαι παραλαβεῖν.

ΕΡ. Ταῦτόν μὴν, ὦ Σώκρατες, κάμωι παραγγέλλεις
C ὅπερ τῷδε. Ἄλλὰ γὰρ ἀθυμοῦντες ἄνδρες οὕτω τρόπαιον εἴσησαν, ὡ Κριτία· προτίεται ἐὼν ἐπὶ τὸν λόγον ἀνδρείως χρῆ, καὶ τὸν Παιωνά τε καὶ τὰς Μούσας ἐπικαλούμενον τοὺς παλαιούς πολιτας ἀγαθοὺς ὄντας ἀναφαίνειν τε καὶ ὕμνεϊν.

ΚΡ. ὦ φίλε Ἐρμόκρατες, τῆς δυνάεως τεταγμένος, ἐπιπροσθεὶν ἔχων ἄλλον, ἔτι θαρρεῖς. Τοῦτο μὲν οὖν οἷόν
D ἔστιν, αὐτὸ σοὶ τάχα δηλώσει· παραμυθουμένω δ' οὖν καὶ παραθαυρόντι σοὶ πιστέον, καὶ πρὸς οἷς θεοῖς εἰπεὶ τοὺς τε ἄλλους κλητέον καὶ δὴ καὶ τὰ μάλιστα Μνημοσύνην. Σχεδὸν γὰρ τὰ μέγιστα ἡμῖν τῶν λόγων ἐν ταύτῃ τῇ θεῷ πάντ' ἐστὶ μνησθέντες γὰρ Ἰκανῶς καὶ ἀπαγγέιλαντες τὰ ποιεῖ δηθέντα ὑπὸ τῶν ἱερέων καὶ δεῦρο ὑπὸ Σόλωνος κομισθέντα σχεδὸν οἷδ' οἱ τῷδε τῷ θεάτρῳ δόξομεν τὰ προσήκοντα μετρίως ἀποτειλεμένα. Τοῦτ' οὖν αὐτὸ ἦδη δραστήον, καὶ μελλήτεον οὐδὲν ἔτι.

E III. Πάντων δὴ πρώτων μνησθῶμεν, οἱ τοὶ κεφάλαιον ἦν ἐνακισγίλια ἔτη, ἀρ' οὐ γενονὸς ἐμνηνῆθη πόλεμος τοῖς θ' ὑπὲρ Ἡρακλείας στήλας ἔξω κατοικοῦσι καὶ τοῖς ἐντό-

1. Τὸ κείμενον ἔχει π ο ι γ τ ς ζ, γιν' εἰ δὲ Σωκράτης παρουσιάζει τὴν ὁμιλίαν οὐδὲν γίνεται μῆσα οὐ θεάτρον. Ἄν τηροῦσα ὁμοίως πιστὰ τῇ φρασολογίᾳ τοῦ κειμένου δὲν θὰ ἦταν εὐκόλῳ νὰ γίνῃ κατανοητὴ ἡ μετάφρασίς μου στοῦ σημείου αὐτοῦ. Ὁμιλιτῆ ἔδω ἔννοει τὸν Τίμαιον. Τὰ δὲ «εἴπε» ὁ Τίμαιος βρῖσκονται στὸν ὁμώνυμο διάλογο τοῦ Πλάτωνος, γιὰ τὸν ὅποιον κάναμε λόγο καὶ σὲ προηγούμενη σελ. μείψωσι καὶ πρὸ πολλοῦ στὴν Ε ἰ ο α γ υ γ ἡ μας.

2. Ἡ μετάφρασίς μου ἐδῶ εἶναι κάπως ἐλευθερῆ ἀπόδοσις.

3. Ὁ Σωκράτης τὰ λέει αὐτὰ γιὰ νὰ προχωρήσῃ ἡ ὁμιλίη καὶ γιὰ νὰ μὴν ἀρχίσῃ ὁ Τίμαιος νὰ ζητῇ «ἐξηγήσεις» ἀπὸ τὸν Κριτία. Μὲ αὐτὰ πού λέει ὁ Σωκράτης διευκολύνεται ἡ παρατέρα συζήτηση.

δοθῆ ἡ συγγνώμη μας. Σοὺ προλέγω ὁμοίως, φίλε Κριτία, τίς διαθέσεις τοῦ ἀκροατηρίου, ἐπειδὴ ὁ πρωτότερος ἀπὸ σένα ὁμιλητῆς ἡ κατάφερε πολλὰ καλὰ καὶ ἀνέπτυξε θαυμάσια τὸ θέμα του ἡ, γι' αὐτό. Ἄν πρόκειται μ' αὐτὰ πού θὰ πῆς νὰ θελήσῃς νὰ φανῆς ἀνώτερος ἀπὸ κείνον, θὰ σοὺ χρειασθῇ κάποια μεγαλύτερη (ἀπὸ μέρος τοῦ ἀκροατηρίου σου) συγγνώμη ἡ.

ΕΡΜΟΚΡΑΤΗΣ.—Τίς ἴδιες βέβαια συμβουλὲς πού δίνεις σὲ τούτον ἐδῶ, Σωκράτη, δίνεις καὶ σὲ μένα. Μὰ (ἔχε ὑπ' ἔψη σου), Κριτία, πῶς ἀκόμα ὡς τὰ τώρα, ἄνθρωποι πού δὲν ἔχουν σθένος δὲν ἔσταναν τρόπαιο νίκης. Πρέπει λοιπὸν (νὰ μὴ διστάξῃς) καὶ νὰ προχωρήσῃς στὸ θέμα τῆς ὁμιλίας σου καλλιηκρίσια, ἀφοῦ (πρώτῃ) παρακάλεσις νὰ σοὺ σταθοῦν βοήθοι ἡ Ἀπόλλων ἡ καὶ οἱ Μούσες, καὶ παραστήσις καὶ ἐξυμνήσις τοὺς παλαιούς συμπολίτες μας πῶς ὑπῆρξαν ἀγαθοί.

ΚΡΙΤΙΑΣ.—Φίλε μου Ἐρμόκράτη, ἐπειδὴ εἶναι ἡ σειρά σου νὰ μιλήσῃς αὔριο καὶ θὰ μιλήσῃ ἄλλος πρὶν ἀπὸ σένα, γι' αὐτὸ ἔχεις ἀκόμα κουράγιο. Τὶ λογιῆς ὁμοίως εἶναι αὐτὸ τὸ θάρρος πού ἔχεις, μόνος σου γρήγορα θὰ τὸ καταλάβῃς ἡ. Μὰ ὁμοίως πού μὰς παρηγορεῖς καὶ μὰς δίνεις κουράγιο, ἄς σὲ ὑπακούσουμε καὶ μὰς ἡ μὲ τοὺς θεοὺς πού ἀνέφερες, ἄς προκαλέσουμε (βοηθούς μας) καὶ τοὺς ἄλλους καὶ μάλιστα ἔχωριστὰ τῇ Μνημοσύνη. Γιατὶ σχεδὸν τὸ πρὸ πολλοῦ μέρος τῆς ὁμιλίας μου, τὸ πᾶν ἀπ' αὐτῆ τῆ θεῷ ἐξαρτᾶται. Ἐπειδὴ ἂν θυμηθῶ τὰ πρὸ πολλὰ καὶ ἀναφέρω ἐκεῖνα πού κάποτε διηγούνταν οἱ ἱερεῖς (τῆς Αἰγύπτου) καὶ πού τὰ ἔφερε σὲ μὰς ἐδῶ ὁ Σόλων, τὸ ἔξρω σχεδὸν ἔτι σὲ τοῦτο τὸ ἀκροατήριον θὰ φανῶ πῶς τὰ δὲσα ἔφερε νὰ πῶ, τὰ εἶπα ἀρκετὰ καλὰ. Αὐτὸ λοιπὸν πρέπει νὰ κάνω τώρα καὶ καθόλου ἄς μὴν ἀργοπορῶ (νὰ μῶσὶ στὸ κύριο θέμα μου).

III. Ἀπὸ δὲα λοιπὸν τὸ πρῶτο πού πρέπει νὰ ἐξαθυμηθῶμε εἶναι, πῶς δὲα ἔλα πέρασαν ἐννέα χιλιεῖδες χρόνια ἀπὸ τότε πού κηρύχθηκε ὁ πόλεμος ἀνάμεσα σὲ κείνους πού κατοικοῦν ἐξῶ ἀπὸ τοὺς στύλους τοῦ Ἡρακλῆ καὶ σὲ

4. Π α ι ὠ ν—ἐδῶ ἐπίθετο τοῦ Ἀπόλλωνος. Κατὰ τὴν μυθολογίαν (βλ. Π α ο σ α ν ἰ ο υ Ι, 34, 3) ὁ Ἀπόλλων λατρεύονταν στὴν Ἀττικὴ (καὶ κυρίως στὸν Ἐρμῶν) μὲ τὸ ἐπίθετο-ἀπόνομον Π α ι ὠ ν.

5. Ὅταν ἔρθῃ ἡ ὄρα νὰ μιλήσῃς καὶ ν' ἀναπτύξῃς τὸ θέμα σου.

πᾶσιν· ἔν δεῖ νῦν διαπεραίνεσθαι. Τῶν μὲν οὖν ἦδε ἡ πόλις ἄρξασα καὶ πάντα τὸν πόλεμον διαπολεμήσασα ἔλλεγετο, τῶν δ' οἱ τῆς Ἀτλαντίδος νήσου βασιλεῖς, ἦν δὴ Λιβύης καὶ Ἀσίας μίζω νήσον ὄσων ἔραμεν εἶναι ποτε, νῦν δὲ ὑπὸ σεισμῶν ὄσων ἄπορον πηλὸν τῆς ἐνθόδε ἐκπίουσι ἐπὶ τὸ πέραν πέλαγος ὥστε μηκέτι πορεύεσθαι καλυτὴν παρασχεῖν. Τὰ μὲν δὴ πολλὰ ἔδνη βάρβαροι, καὶ ὅσα Ἑλλήνων ἦν γένη τότε, καθ' ἕκαστα ἢ τοῦ λόγου διέζουσιν ὅλον ἀνεῖλομένη τὸ προστυχὸν ἕκασταχὸν δηλώσει· τὸ δὲ Ἀθηναίων τε τῶν τότε καὶ τῶν ἐναντίων, οἷς διεπολέμησαν, ἀνάγκη κατ' ἀρχὰς διελεθεῖν πρῶτα, τὴν τε δύναμιν ἑκατέρων καὶ τὰς πολιτείας. Αὐτῶν δὲ τοῦτων τὰ τῆδε ἔμπροσθεν προτιμήτων εἰπεῖν. Θεοὶ γὰρ ἅπανα γῆν ποτὲ κατὰ τοὺς τόπους διελάχσανον, οὐ καὶ ἔριν· οὐ γὰρ ἂν ὀρθῶν ἔχοι λόγον θεοὺς ἄγορεύειν τὰ κρείοντα ἐκαστοῖς αὐτῶν, οὐδ' αὖ γιγνώσκοντας τὸ μᾶλλον ἄλλοις προσήκον τοῦτο ἑτέρους αὐτοῖς. δι' ἐρίδων ἐπιχειροῖεν κτῆσθαι· δίκης δὲ κλήροις τὸ φίλον λαγχάνοντες κατόκειον τὰς χώρας, καὶ κατοικίσαντες, ὅλον νομῆς ποίμνια, κτήματα καὶ θρέμματα ἑαυτῶν ἡμᾶς

1. Ἔννοεῖ τοὺς κατοικοῦς τῆς Μίσοοργεῖου.
2. Αἱ Ἀθήναι δηλαδὴ.
3. Ἔννοεῖ τὰ ὅσα ἐπιβόηκαν κατὰ τὴν ὀμίλιαν πού ἀποτελεῖ τὸ διάλογο «Τίμαιος».
4. Ἀφρικῆ.
5. Στὸν καλούμενον σήμερον Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. Βέβαια σήμερον δὲν εἶναι τὰ μέρη αὐτὰ σιχαῖ καὶ ὅλο λάσπη, ἀφοῦ περνοῦν μεγάλα βαπόρια. Γὰρ νὰ ὑπάρχῃ ὁμοῦς ἡ παράρρησις αὐτῆ θά πῃ πῶς ἐκεῖνα τὰ χρόνια καὶ πολὺ κοντὰ στὴ στεριά ὄπηρχε λάσπη καὶ πῶς ἐμπόδιζε τὸ πέρασμα τῶν τριήρων. Ἄς μὴν ἐξανοῦμε μάλιστα πῶς τὰ πλεούμενα τοῦ καιροῦ ἐκείνου ἦταν μικρὰ καὶ πῆγαιναν γιὰ τὸ γιὰ τὸ ὄχι σ' ἀνοίχτῃ, ἔπως σήμερον τὰ βαπόρια καὶ τὰ καράβια.

κείνους πού κατοικοῦν μέσα ἀπ' αὐτὲς¹. Τὸν πόλεμον αὐτὸν πρέπει τώρα νὰ σᾶς ἱστορήσω ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἄς τὸ τέλος. Ἐκεῖνων λοιπὸν (πού κατοικοῦσαν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τοὺς στύλους τοῦ Ἑρακλῆ), τοῦτῃ ἐδῶ ἡ πολιτεία² εἶχε τὴν ἀρχηγία, καὶ ἄς τὸ τέλος αὐτῆ κοιμαντάριζε τὸν πόλεμον ὅπως ἔλεγαν (οἱ παλαιοί). Ἐκεῖνων δὲ πού κατοικοῦσαν ἐξῶ ἀπὸ τοὺς στύλους τοῦ Ἑρακλῆ, τὴν ἀρχηγία εἶχαν οἱ βασιλιάδες τοῦ γη·οῦ πού λέγονταν Ἀτλαντίς. Ἦταν δὲ τὸ νησί αὐτό, ὅπως εἶπαμε³, στὰ παλιὰ τὰ χρόνια μεγαλύτερο ἀπὸ τὴν Λιβύη⁴ καὶ τὴν Ἀσία, τώρα δὲ, ἐπειδὴ βυθίστηκε ὅσταν ἀπὸ (μεγάλου) σεισμοῦ, ἄρρησεν ἐκεῖ λασποῦρα πού ἐμποδίζει ὄσους ταξιδεύουσιν μὲ πλεούμενα ἀπὸ τὴν ἐδῶ θάλασσα καὶ θέλουν νὰ περάσουν πρὸς τὸ ἐξῶ πέλαγος⁵. Τοὺς μὲν λοιπὸν βαρβάρους λαοὺς καὶ ὄσους φυλὰς Ἑλλήνων ὑπῆρχαν τότε⁶ καθένα χωριστά, ἢ σείρα τῆς ὀμίλιας μου, σὺν νὰ σηκῶν ὄποιον βρῆ μῖροστὰ τῆς ἐδῶ κί· ἐκεῖ, θὰ τοὺς κάμῃ γνωστούς. Γιὰ τοὺς τότε ὄμως Ἀθηναίους⁷ καὶ γιὰ τοὺς ἔχθρους τοὺς πού κρέτησαν καὶ ἀπὸ τίς δυὸ μεριεῖς τὸν πόλεμον εἶναι ἀνάγκη στὴν ἀρχὴ τοῦ λόγου μου νὰ ἀναφέρω προκαταβολικὰ (τῆ στρατιωτικῆ) δύναμιν καὶ τῶν δύο παρατάξεων καὶ τὸ εἶδος τοῦ πολιτευμάτος τῶν.

Ἀπ' αὐτὰ πάλι πρέπει νὰ εἰπωθῶν πρῶτα κατὰ προτίμησιν τοῦτα ἐδῶ. Οἱ θεοὶ κάποτε ἐβαλαν σὲ κλῆρο τὰ διάφορα μέρη καὶ μοιράστηκαν ἀναμεταξύ τοὺς ὄλη τῆ γῆ, χωρὶς νὰ φιλονικήσουν. (Καὶ τοῦτο βέβαια) γιὰτὶ δὲ θὰ ἦταν σωστὸ νὰ μὴ ξέρουν τί ἀνήκει στὸν καθένα τοὺς, ὄστε πάλι ἐνῶ ξέρουν πῶς ἔνα πράγμα ἀνήκει μᾶλλον στοὺς ἄλλους, αὐτοὶ μὲ καυγάδες νὰ προσπαθοῦν νὰ τὸ κάμουν δικό τοὺς. Ἀφοῦ λοιπὸν μὲ τὸν κλῆρο δικαιοῦθησαν καὶ πῆρε ὁ καθένας ἐκεῖνο πού ἐπιθυμοῦσε, ἐγκαταστήσανε στὰ μέρη αὐτὰ ἀνθρώπους καὶ ἀφοῦ τοὺς ἐγκαταστήσανε, ἔπως οἱ ταομπάνηδες κάμουν γιὰ τὰ κοπάδια τοὺς, ἔτσι κί· αὐτοί, σὺν νὰ εἰ-

6. Πρέπει νὰ μὴ ἐξανοῦμε πῶς τὸν καιρὸ ἐκεῖνο ἡ ἀνθρωπολογία καὶ ἡ ἔθνογραφία ἦταν ἀγνωστες ἐπιστήμες καὶ γι' αὐτὸ δὲ Πλάτων δὲν ξέρει πῶς ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ κατέθηκε καὶ ἐγκαταστάθηκε στὴ χώρα πού ἀνομοσώθηκε πῶς ὄσταν Ἐ λ λ α ς, σὲ πολὺ ὄσταν ὄσταν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού βγινε ὁ ἱστοροῦμενος παραπάνω «πόλεμος» χρόνια.

7. Σήμερον μὲ ὄσα εἶπαμε στὴν προηγούμενη ὀμιλιὰ μᾶς, οἱ κάτοικοι τῆς Ἀττικῆς ἴσως νὰ εἶναι ἄλλο ὄνομα στὰ παλιὰ ἔκτανα χρόνια. Ἐπειδὴ ὄμως τὸ τοπωνύμιον Ἀ θ ῆ ν α ἰ εἶναι προελληνικόν, πιθανὸ τὸ ὄνομα Ἀθηναῖοι νὰ εἶναι πολὺ παλιόν.

Ετρεφον, πλὴν οὐ σώμασι σώματα βιαζόμενοι, καθάπερ
 C ποιμένες κτήνη πληγῆ νέμοντες, ἀλλ' ἢ μάλιστα εὐστροφον
 ζῶον, ἐκ πρύμνης ἀπευθύνοντες οἷον ὄακι, πειθοὶ ψυχῆς
 ἐφραπτόμενοι κατὰ τὴν αὐτῶν διάνοιαν οὕτως ἄγοντες τὸ
 θνητὸν πᾶν ἐκυβέροντες. "Ἄλλοι μὲν οὐν κατ' ἄλλους τόπους
 κληρουχῆσάντες θεῶν ἐκεῖνα ἐκόσμουον, "Ἡφαιστος δὲ κοι-
 νῆν καὶ Ἄθηνά φθισιν ἔχοντες, ἅμα μὲν ἀδελφῆν ἐκ ταύ-
 του πατρός, ἅμα δὲ φιλοσοφίᾳ φιλοτεχνίᾳ τε ἐπὶ τὰ αὐτὰ
 ἐλθόντες, οὕτω μίαν ἄμφορ ἤξιεν τήνδε τὴν χώραν εἰλήχα-
 τον ὡς οἰκείαν καὶ πρόσφορον ἀρετῇ καὶ φρονήσει περ-
 D κυτῶν, ἄνδρας δὲ ἀγαθοὺς ἐμποιοῦσάντες αὐτοχθόνας ἐπὶ
 νοῦν ἔθεσαν τὴν τῆς πολιτείας τάξιν" ὧν τὰ μὲν ὄνόματα
 οὐσώται, τὰ δὲ ἔργα διὰ τὰς τῶν παραλαμβανόντων φθο-
 ρὰς καὶ τὰ μήκη τῶν χρόνων ἠφραίνθη. Τὸ γὰρ περιλείπο-
 μενον δεῖ γένος, ὥσπερ καὶ πρόσθεν ἐρρήθη, καταλείπετο
 δρειον καὶ ἀγράφματον, τῶν ἐν τῇ χώρᾳ δυνασίων τὰ ὄνό-
 ματα ἀκηκοὺς μόνον καὶ βραχέα πρὸς αὐτοῖς τῶν ἔργων.
 E Τὰ μὲν οὖν ὄνόματα τοῖς ἐγκόμοις εἰδίθεντο ἀγαπῶντες, τὰς
 δὲ ἀρετὰς καὶ τοὺς νόμους τῶν ἔμπροσθεν οὐκ εἰδότες, εἰ
 μὴ σκοτεινὰς περὶ ἐκείστων ἰνὰς ἀνοίας, ἐν ἀπορίᾳ δὲ τῶν
 ἀναγκαιῶν ἐπὶ πολλὰς γενεὰς ὄντες καὶ αὐτοὶ καὶ παῖδες,
 πρὸς οἷς ἠπόρουσιν τὸν νοῦν ἔχοντες, τούτων πέρι καὶ τοὺς
 110 λόγους ποιούμενοι, τῶν ἐν τοῖς πρόσθεν καὶ πάσαι ποτὲ γε-
 γονότων ἡμέλων. Μυθολογία γὰρ ἀναζητήσιος τε τῶν πα-
 λαιῶν μετὰ σχολῆς ἅμ' ἐπὶ τὰς πόλεις ἐργεσθον, ὅταν ἰδη-
 τὸν τισὶν ἦδη τοῦ βίου τὰναγκαῖα κατασκευασμένα, πρὶν

1. Δηλαδή τοὺς πρῶτους ἀνθρώπους ποὺ κατοικοῦσαν τὴν Ἄτ-
 τικῆ.

2. Ἐξῶ παραφράζω γιὰ ν' ἀποδώσω καλὰ τὸ νόημα τοῦ ἀρ-
 χαιοῦ κειμένου, ἐπειδὴ ἡ κατά λέξιν μετάφραση δὲν ὀφείκει.

3. Ἐννοεῖ τὰ ὄσα διηγῆθηκε ὁ Κριτίας στὴν ἄλλη ἐμιλία του
 (βλ. Τίμαιο σ 21b καὶ παρ.).

4. Τοὺς παλιούς (ντόπιους) κατοίκους τῆς Ἀττικῆς.

5. Τὸ κείμενο λέει: «ἐμνήσαν μέσα στὰς πόλεις», γι' αὐτὸ πα-
 ράφρασα τὸ κείμενο γιὰ νὰ δώσω τὸ νόημα.

μαστε δική τους περιουσία καὶ δικά τους ζωντανά, μὰς κυ-
 βερνοῦν, χωρὶς ἑμῶν καὶ χρησιμοποιοῦν ἐναντίον μας σωμα-
 τικὴ βία, καθὼς κάνουν οἱ τσομπάνηδες στὰ ζᾶ των, ποὺ
 τὰ πάνε στὴ βοσκὴ χτυπώντας τα. Μὰ ἐπειδὴ ὁ ἀνθρώπος
 εἶναι πάρα πολὺ εὐκολοκυβέρνητο ζῶο (μὰς κυβερνοῦν) ὅπως
 κυβερνοῦν τὸ πλοῖο ἀπὸ τὴν πρύμνη μὲ τὸ τιμόνι. "Ἔτσι (κι'
 αὐτοὶ) σύμφωνα μὲ τίς ἐνδόμυχες διαθέσεις τῶν ἐπιβρῶντας
 μὲ τὴν πειθὸ στὴ ψυχῇ τῶν ἀνθρώπων καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρό-
 πο διευθύνοντας, κυβερνοῦσαν ἑλους τοὺς θνητούς. "Ἄλλοι
 λοιπὸν ἀπὸ τοὺς θεοὺς ποὺ ἐπήσαν μὲ κληρὸ ἄλλα μέρη, τὰ
 ἔβαλαν τὰ μέρη ἐκεῖνα σὲ τάξη. Στὸν "Ἡφαιστο δὲ καὶ στὴν
 Ἄθηνά, ἐπειδὴ ἦταν ἀπὸ τὸ ἴδιο σόσι καὶ εἶχαν τὰ ἴδια φυσικὰ,
 γιὰτὶ ἦταν μαζὶ καὶ ἀδέρφια ἀπὸ τὸν ἴδιο πατέρα, καὶ
 εἶχαν τὴν ἴδια κλίση καὶ στὴ μάθηση καὶ στὶς τέχνες, καὶ
 στοὺς δύο ἔλαξαν αὐτὴ ἐξῶ ἢ χώρα παρ' ἀπὸ τὴ φύση εἶναι
 φτιαγμένην καὶ εἶναι κατέλληλη καὶ ταιριαχτὴ στὴν ἀρετὴ καὶ
 στὴ φρονιμάδα τους. Ἄφρο δὲ ἔκαναν τοὺς ντόπιους κατοί-
 κους ἄγαθοὺς (καλοὺς), τοὺς ἐμπνεύσανε τὴν ἰδέα πὼς πρέ-
 πει νὰ ὀργανώσουν ἢ τέλεια τὴν πολιτεία τους. Ἄπ' αὐτούς
 τοὺς (πρῶτους) κατοίκους τὰ μὲν ὄνόματα ἔχουν σωθῆ, τὰ
 ἔργα τους ἑμῶς εἴς αἰτίας τῶν καταστροφῶν ποὺ ἔκαμαν
 (στὴ χώρα αὐτῇ) ἐκεῖνοι ποὺ τοὺς διαδέχτηκαν, καὶ ἔνεκα
 τῆς πολυκαυρίας, χάθησαν. Γιὰτὶ ἡ γενιὰ ποὺ κάθε φορὰ
 ἀπόμεινε (σὲ τούτῃ τὴ χώρα), καθὼς καὶ πῶ μπροστὰ εἰπώ-
 θηκε ἢ, ζῶσεε στὰ βουνα καὶ ἦταν ἀγράφματῃ καὶ τὸ μόνο
 ποὺ πληροφοροῦνταν ἦταν τὰ ὄνόματα ἐκεῖνῶν ποὺ ἐξουσι-
 αζαν πρὶν ἀπ' αὐτοὺς τὸν τόπο, καὶ ἐξῆν ἀπ' αὐτὰ πληροφορο-
 ρούντανε πολὺ λίγα πράγματα ἀπὸ τὰ ἔργα τῶν παλιῶν κα-
 τοίκων. Τὰ μὲν λοιπὸν ὄνόματα τούτων εὐχαριστοῦντο νὰ
 τὰ δύνουνε τὰ παιδιὰ τους, δὲν εἶχαν ἑμῶς ἰδέαν γιὰ τίς
 ἀρετὰς καὶ τοὺς νόμους ποὺ εἶχαν οἱ πρὶν ἀπ' αὐτούς κατοί-
 κους τῆς Ἀττικῆς, ἐκτός ἀπὸ μερικὲς παραδόσεις πολὺ μπερ-
 δεμένες, ποὺ εἴς ἀκοῆς ἤξεραν γιὰ τὸν καθένα ἀπ' αὐτούς ἢ.
 Ἐπειδὴ δὲ σὲ τὸ πέρασμα πολλῶν γενεῶν, καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ
 παιδιὰ τους στεροῦντανε καὶ τὰ πῶ χρειαζόμενα (γιὰ
 τὴ γῆση τους), εἶχαν δὲ τὸ νοῦ τους σ' αὐτὰ ποὺ τοὺς ἔλειπαν
 καὶ μόνο γι' αὐτὰ ἔκαναν κουβέντα Γι' αὐτὸ δὲν τοὺς ἐμελλε
 καθόλου γιὰ κείνα ποὺ ἔγιναν στὰ περασμένα καὶ στὰ παλιὰ
 χρόνια. Γιὰτὶ ἡ ἐξιστόρηση καὶ ἡ ἔρευνα τῶν παλαιῶν συμ-
 βάντων μὲ τὸν καιρὸ ἔγιναν ἀπασχόληση τῶν ἀνθρώπων τῶν
 πόλεων ἢ, ὅταν, ἔηλαδῆ, μερικοὶ ἀνθρώποι εἶχαν πῶ ἐξασφα-

δὲ οὐ. Ταύτη δὴ τὰ τῶν παλαιῶν ὀνόματα ἄνευ τῶν ἔργων διασώσεται. Λέγω δὲ αὐτὰ τεκμαιρόμενος, διὲ Κέκροπός τε καὶ Ἐρεχθέας καὶ Ἐριχθονίου καὶ Ἐρυσίχθονος τῶν τε Β ἄλλων τὰ πλείοτα, ὁσαυτὲρ καὶ Θεοῦτος τῶν ἄνω περὶ τῶν ὀνομάτων ἐκάσταν ἀνομιμαίνουνας, τοῦτων ἐκείνους τὰ πολλὰ ἐπονομάζοντας τοὺς ἱερέας Σόλων ἐφη τὸν τότε διηγεῖσθαι πόλεμον, καὶ τὰ τῶν γυναικῶν κατὰ τὰ αὐτὰ. Καὶ δὴ καὶ τὸ τῆς θεοῦ σχῆμα καὶ ἀγαλμα, ὡς κοινὰ τὸτ' ἦν τὰ ἐπιτηδεύματα ταῖς τε γυναιξὶ καὶ τοῖς ἀνδράσι τὰ περὶ τὸν πόλεμον, οὕτω κατ' ἐκείνον τὸν νόμον ὀπλισμένην τὴν C θῶν ἀνάθημα εἶναι τοῖς τότε, ἐνδειγμα οὖν πάνθ' ὅσα ξύνομα ζῶα θήλεα καὶ ἄρα, ἐν τῇ προσηκουσῶν ἀρετῇ ἐκάστω γένηται πᾶν κοινήν δυνατὸν ἐπιτηδεῖν ἐπέφυκεν.

IV. Ὡκεὶ δὲ δὴ τὸτ' ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ τὰ μὲν ἄλλα ἔθνη τῶν πολιτῶν περὶ τὰς δημιουργίας ὄντα καὶ τὴν ἐκ τῆς γῆς τροφήν, τὸ δὲ μάλιστα ὑπ' ἀνδρῶν θείων κατ' ἀρχὰς ἀφορισθὲν ἔκειτο χωρὶς, πάντα εἰς τροφήν καὶ παιδεύειν τὰ προσήκοντα ἔχον, ἴδιον μὲν αὐτῶν οὐδεὶς οὐδὲν D κερτιμῶνος, ἅπαντα δὲ πάντων κοινὰ νομίζοντες αὐτῶν, πέρα δὲ ἰκανῆς τροφῆς οὐδὲν ἀείτουσεν παρὰ τῶν ἄλλων δέχεσθαι πολιτῶν, καὶ πάντα δὴ τὰ χθῆς λεχθέντα ἐπιτηδεύματα ἐπιτηδεύοντες, ὅσα περὶ τῶν ὑποτειθέντων ἐροῦσθαι φυλάκων. Καὶ δὴ καὶ τὸ περὶ τῆς χώρας ἡμῶν πιθανὸν καὶ ἀληθὲς ἐλέγετο, πῶστων μὲν τοὺς θρούς αὐτῆν ἐν τῷ τὸτ' ἔχειν ἀφορισμένους πρὸς τὸν Ἰσθμὸν καὶ τὸ κατὰ τὴν ἄλλην ἡπειρὸν μέχρι τοῦ Κιθαϊῶνος καὶ Πάρνηθος τῶν E ἄκρων, καταβαίνειν δὲ τοὺς θρούς ἐν δεξιᾷ τὴν Ὠρωπίαν

1. Αὐτὸ ποῦ λέει ἔδω ὁ Πλάτων εἶναι μιὰ ἀπράνταχτη ἀλήθεια καὶ μιὰ ἀπὸ τῆς βασικῆς ἀρχῆς τῆς ἀντιδημοκρατικῆς κοινωνιολογίας. Ἐπίσης πρέπει νὰ σημειώσωμαι πὺς οἱ ἄνθρωποι ποῦ π ρ ὠ τ ο ἰ ἀρχισαν νὰ μελετῶν τὰ περσομένα καὶ νὰ καταγράφον τὰ παλαιὰ συμβάντα ἕπον οἱ ἱερεῖς.

2. Ἀγαθὴ τὸν πόλεμο ἀνάμιασ τῶν ἐξω τῶν στόλων τοῦ Ἡρακλῆ κατόικων καὶ τῶν κατοίκων τῆς Μεσοετίας.

3. Ἀγαθὴ τῆς Ἀθηνᾶς.

4. Τὸ ν ὄ μ ο ς τοῦ καμμένου σημαίνει ἔδω συνθήκη-ἔθιμον.

5. Ἐδω τὸ ἀ ρ ε τ ἡ σημαίνει προτέρημα, πλεονέκτημα, ἐξέλιξη, ὑπεροχὴ εἰς εἶδος τοῦ κλπ.

λισμένα ἔλα ὅσα χρειάζονται γιὰ τὴν ζήση τους¹, πρεῖτε-τερα ὁμως ὄχι. Ἐτοὶ λοιπὸν διασώθηκαν μόνον τὰ ὀνόματα τῶν παλιῶν ἀρχόντων τῆς Ἀττικῆς, ἐνῶ τὰ ἔργα τους χάθηκαν (λησμονήθηκαν). Βγάζω δὲ αὐτὸ τὸ συμπέρασμα ἀπὸ τοῦ ὅτι μὲ τὰ ὀνόματα καὶ τοῦ Κέκροπα καὶ τοῦ Ἐρεχθέα καὶ τοῦ Ἐριχθονίου καὶ τοῦ Ἐρυσίχθονος καὶ μὲ τὰ πῶς πολλὰ ἀπὸ τὰ ἄλλα, ὅσα ἀναφέρονται ὡς παλαιότερα τοῦ Θεοῦσα. ὀνομάζων (τοὺς πρώτους ἀρχοντας τῆς Ἀττικῆς) κυρίως οἱ ἱερεῖς (τῆς Αἰγύπτου), καθὼς εἶπεν ὁ Σόλων, ὅταν τοὺς διηγῆσθαι αὐτὸν τὸν πόλεμο². Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον δὲ διασώθηκαν καὶ (τὰ παλαιὰ) ὀνόματα τῶν γυναικῶν (τούτων τῆς χώρας). Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ τὸ παρουσιαστικὸ τῆς θεᾶς³ καὶ τὸ ἀγαλμὰ τῆς (ἔχουν ἀντρίκιο σχῆμα), ἐπειδὴ (ἐκείνον τὸν καιρὸ) τὰ πολεμικὰ ἔργα ἦταν κοινὰ καὶ στὶς γυναῖκες καὶ στοὺς ἄντρες. Γιὰ τὸ λόγο τοῦτο, σύμφωνα μὲ τὴν συνθήκη αὐτὴν⁴, ἡ θεὰ στολισμένη, ἦταν σὺμπος τότε (κατοίκους τῆς Ἀττικῆς) τοῖσι⁵ ἀπέδειξε πῶς ὅσα ζῶα ζῶον μαζί, θηλυκὰ καὶ ἀρσενικὰ, καθένα ἀπ' αὐτὰ ἀδιακρίτως φτιάχτην ἀπὸ τῆ φύση ἰκανὸν νὰ ἀσκή τὴν ἀρετὴ⁵ ποὺ ταιριάζει στὸ κάθε γένος χωριστὰ.

IV. Ἦσαν λοιπὸν ἐγκατεστημένοι τότε οὐ τούτῃ τῇ χώρᾳ καὶ οἱ ἄλλες ὁμάδες τῶν πολιτῶν ποὺ ἀπασχολούτανε μὲ τὶς τέχνες καὶ σὺν τὸν προμηθεύονται τὰ τρόφιμα τοὺς ἀπὸ τῆ γῆ. Ὅσο γιὰ τὴν «τάξην» τῶν πολεμιστῶν, αὐτὴ ἀποτελοῦνταν ἀπὸ ἄντρες ποὺ εἶχαν θεία καταγωγή. Ἡ «τάξην» αὐτὴ ἐξ ἀρχῆς χωρίσθη ἀπὸ τὶς ἄλλες καὶ κατοικοῦσε σὲ χωριστὸ μέρος, εἶχε δὲ ἔλα τὰ χρειάζόμενα γιὰ τὴ συντήρησιν καὶ μόρφωσιν τῆς. Καλεῖται ἀπ' αὐτὴ τὴν τάξην δὲν εἶχε κανένα εἶδος ἀτομικῆ ἰσοκροσία, θεωροῦσαν δὲ ἔλα τὰ πράγματα πῶς ἦταν κοινὰ σὲ ὅλην τὴν ὁμάδα καὶ δὲν θεωροῦσαν καθόλου οὐσὸν νὰ δέχωνται ἀπὸ τοὺς ἄλλους πολίτες τίποτε ἄλλο, ἐξὸν ἀπὸ μπόλικα τρόφιμα. Ἐκαμῶν δὲ ὅλες τὶς δουλείας καὶ ἀρχολίεας ποὺ εἶπαμε χθές, δηλαδή ἐκεῖνα ποὺ εἶπαμε πῶς ἔκων οἱ ἀφορισμένοι φυλάκες. Καὶ ἔλεγαν ἀκόμη (οἱ ἱερεῖς τῆς Αἰγύπτου) γιὰ τὸν τόπο μας, πράγμα ποὺ εἶναι πῶς πιθανὸν, καὶ πῶς τότε (ἡ χώρα μας) εἶχε τὰ σῶνάρα τῆς χωρίσμένα πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἰσθμοῦ καὶ πρὸς τὸ μέρος τῆς ἄλλης στεριᾶς ὡς τὸν Κιθαϊρῶνα καὶ Πάρνηθα, καὶ πῶς τὰ σῶνάρα κατέβαιναν ἀπὸ τὰ θρούς καὶ εἶχαν δεξιὰ τὸν Ὠρωπὸ καὶ ἀριστερὰ τὴν θάλασσα, καὶ ἐξῆθα-

έχοντας, ἐν ἀριστερῇ δὲ πρὸς θαλάττης ἀφορίζοντας τὸν
 Ἄσωπόν, ἀρετῇ δὲ πᾶσαν γῆν ὑπὸ τῆς ἐνθάδε ὑπερβάλλε-
 σθαι, διὸ καὶ δυνατὴν εἶναι τότε τρέφειν τὴν χώραν στρα-
 τόπεδον πολλὸ τῶν περιόικων. Μέγα δὲ τεκμήριον ἀρετῆς
 τὸ γὰρ νῦν αὐτῆς λείψανον ἐνάμιλλον ἔστι πρὸς ἡντινοῦν τῷ
 111 πᾶμφορον εὐκαρπὸν τε εἶναι καὶ τοῖς ζώοις πᾶσιν εὐβοτοῦν τῶν
 δὲ πρὸς τῷ κάλλει καὶ παμπλήθῃ ταῦτα ἔφερε. Πῶς οὖν
 δὴ τοῦτο πιστόν, καὶ κατὰ τί λείψανον τῆς τότε γῆς ὀρθῶς
 ἂν λέγοιτο; Πᾶσα ἀπὸ τῆς ἄλλης ἡπειροῦ μακρὰ προτεί-
 νουσα εἰς τὸ πέλαγος ὁλον ἄκρα κείται· τὸ δὴ τῆς θαλάττης
 ἀγγεῖον περὶ αὐτὴν τυγχάνει πᾶν ἀγχιβαθὲς ἔν. Πολλῶν
 οὖν γεγονότων καὶ μεγάλων κατακλισμῶν ἐν τοῖς ἐνακισχι-
 λίοις ἔτισι, τοσαῦτα γὰρ πρὸς τὸν νῦν ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρό-
 120 νου γέγονεν ἔτη, τὸ τῆς γῆς ἐν τοῖτοις τοῖς χρόνοις καὶ πά-
 θεσιν ἐκ τῶν ὑψηλῶν ἀπορρέον οὐτε χῶμα, ὡς ἐν ἄλλοις
 τόποις, προχοῖ λόγου ἄξιον ἀεὶ τε κύκλῳ περιρρέον εἰς βά-
 θος ἀφανίζεται. Δίλειπται δὴ, καθάπερ ἐν ταῖς μικραῖς
 νήσοις, πρὸς τὰ τότε τὰ νῦν ὁλον νοσήσαντος σώματος ὄντα,
 περιεφρηνκίας τῆς γῆς, ὅση πείρα καὶ μαλακῆ, τοῦ λε-
 130 πιτοῦ σώματος τῆς χώρας μόνου λειφθέντος· τότε δὲ ἀκέ-
 140 ραιος οὖσα τα τε ὄρη γηλόφους ὑψηλοῦς εἶχε, καὶ τὰ φελ-
 150 λέας νῦν ὀνομασθέντα πεδία πλήρη γῆς πειρας ἐκέντητο,
 καὶ πολλὴν ἐν τοῖς ὄρεσιν ἔλην εἶχεν, ἧς καὶ νῦν ἔτι φα-
 160 νερὰ τεκμήρια. Τῶν γὰρ ὄρων ἔστιν ἃ νῦν μὲν ἔχει μελί-
 170 ταις μόναις τροφῇ, χρόνος δ' οὐ πᾶμπολος, ὅτε δένδρων
 αὐτόθεν εἰς οἰκοδομῆσεις τὰς μεγίστας ἐρεψίμων τιμηθέν-
 180 των στεγάζομαι· ἐστὶν-ἔτι σα. Πολλὰ δ' ἦν ἄλλ' ἡμερα ὑψη-
 190 λὰ δένδρα, νομῆν δὲ βοσκήμασιν ἀμύχανον ἔφερε· καὶ δὴ
 200 D καὶ τὸ κατ' ἐνιαυτὸν ὕδωρ ἐκαρποῦτο ἐκ Διός, οὐχ ὡς νῦν

1. Ἐνωσεὶ τὸν Ἰμμητό.

ναν ὡς τὸν Ἄσωπὸ ποταμὸ. Σχετικὰ δὲ μὲ τὸ κάρπημα τού-
 του τοῦ τόπου, ἔλεγον πῶς ἔσπερνοσε κάθε ἄλλο μέρος· γι'
 αὐτὸ καὶ μπορούσε να τρέφῃ πολλά στρατεύματα πού ἔρχον-
 ταν ἀπὸ τὰ γύρω μέρη. Μεγάλη δὲ ἀπόδειξη τῆς γονιμότη-
 τας του εἶναι τοῦτο ἔδω· Τὸ μέρος πού τοῦ ἀπέμεινε τώρα
 100 μπορεῖ νὰ συγκριθῆ μὲ ὅποιαδήποτε ἄλλη χώρα καὶ ἀπὸ
 τὴν ἀποψη τῆς γονιμότητας τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς
 παραγωγῆς καλῶν καὶ πολλῶν γεννημάτων καὶ καρπῶν. καὶ
 ἀκόμα ἀπὸ τὴν ἀποψη τῶν πολλῶν καὶ καλῶν βοσκῶν γιὰ τὰ
 110 κοπάδια. Τότε δὲ ἐξόν ἀπὸ τίς φυσικὲς καλλονές τῆς ἔστρεψε
 ἡ χώρα μας καὶ πλῆθος κοπάδια. Πῶς λοιπὸν ἐπίπεδα· ὄνουν-
 ται αὐτὰ καὶ γιὰτι μπορεῖ νὰ εἰπωθῆ πῶς πραγματικὰ εἶναι
 ἀπομεινάρι τῆς τοτινῆς γῆς; (Νὰ γιὰτι). Ὅλος ὁ τόπος
 120 μας ἀπὸ τὴν ὑπόλοιπη στεριά χώνεται μέσα στὴ θάλασσα
 καὶ εἶναι σὰν ἀκρωτήρι. Ὅλη δὲ ἡ γύρω σ' αὐτὴν θάλασσα
 συμβαίνει νὰ ἔχη πού βαθιὰ νερά. Ἐπειδὴ ἔμω; ἔγιναν
 πολλοὶ καὶ μεγάλοι κατακλισμοὶ μέσα στὰ ἐνιαυὰ χιλιάδες
 130 χρόνια—γιὰτι τόσα χρόνια πέρασαν ἀπὸ τότε ὡς τὰ σημερα—
 τὸ χῶμα πού μέσα στὰ χρόνια αὐτὰ καὶ στὸ διάστημα αὐτῶν
 τῶν συμβάντων (τῶν κατακλισμῶν κλπ.) δὲν ἐμαζεύονταν
 πᾶνω στὸ ἔδαφος, ἔμω; γίνονταν σ' ἄλλα μέρη, μὰ κάθε
 140 φορὰ μπόλικο ἀπ' αὐτὸ τραβιόντανε πρὸς τὰ παραθαλάσ-
 150 σια, χάνονταν μέσα στὰ βαθιὰ νερά τῆς θάλασσας. Ἐχουν
 ἀπομεινεί λοιπὸν, ὅπως καὶ στὰ μικρὰ νησιά, τὰ τωρινὰ χῶ-
 160 ματα, πού, σχετικὰ μὲ κείνα πού ἦταν τὸν παλιὸ καιρὸ,
 φαίνονται σὰν κόκκαλα ἀφρωστημένω κορμιτοῦ, ἔπειδὴ τὸ
 170 γύρω γύρω χῶμα ὅσο ἦταν παχὺ καὶ μαλακὸ ἔφυγε καὶ
 ἔμεινε μόνο ἡ ἄχαμνὴ γῆ. Στὸν παλιὸ ἔμω; καιρὸ ἔπειδὴ
 180 ὁ τόπος μας δὲν εἶχε χάσει τὰ χῶματὰ του ἀντι γιὰ ἔσ-
 190 ροβοῦνία εἶχε ἀψηλοῦς λόφους γιομάτους χῶμα. Καὶ αὐτὸς
 ὁ πετρόποπος πού σήμερα τότε λένε φελλέα, τότε ἦταν γε-
 200 μᾶτος ἀπὸ παχιὰ χῶματα καὶ τὰ βουνὰ ἦταν γεμάτα ἀπὸ
 πολλὰ δάση, ἀπὸ τὰ ὅποια καὶ σήμερα υπάρχουν φανερὰ
 σημάδια. Γιὰτι ἀπὸ τὰ βουνὰ αὐτὰ, μερικὰ ἔχουν σήμερα
 μόνο γιὰ μελλοσια τροφὴ ἵ, ὅλε εἶναι; δὲ καὶ πολλὸς καιρὸς
 πού κόπηκεν ἀπ' ἐκεῖ ἔβουε γιὰ μεγάλες οἰκοδομές,
 210 καὶ καὶ στὰ χρόνια μας ἀκόμα σώζονται οἱ (ἔβουινε;) σκεπές
 τους, πού δὲν εἶχαν πάθει τίποτε. Ὑπῆρχαν δὲ καὶ πολλὰ
 220 ἄλλα ἡμερα καὶ μεγάλα δένδρα, καὶ πολλὰ βοσκοτόπια γιὰ
 τὰ κοπάδια. Κι' ἀκόμα τὸ νερὸ πού ἔσπερτε κάθε χρόνο, χάρ-
 230 ηρ στὸ Δία, τὸ ἐμάζευε καὶ δὲν πήγαινε χαμένο, καθὼς γί-

δπολλῦσα ῥέον ἀπὸ ψιλῆς τῆς γῆς εἰς θάλατταν, ἀλλὰ πολ-
λὴν ἔχουσα καὶ εἰς αὐτὴν καταδεχομένη, τῇ κεραιμίδι σι-
γοῦση γῇ διαταμιευομένη τὸ καταποθὲν ἐκ τῶν ὑψηλῶν
ὑδωρ εἰς τὰ κοῖλα ἀφίεισα, κατὰ πάντας τοὺς τόπους παρ-
εἶχτο ἀφθονα κρηνῶν καὶ ποταμῶν νάματα, ὧν καὶ νῦν
εἶ ἐπι ταῖς πηγαῖς πρότερον οὖσαις ἱερὰ λελειμμένα ἐστί
σημεῖα, δεῖ περὶ αὐτῆς ἀληθῆ λέγεται τὰ νῦν.

- Ε** V. Τὰ μὲν οὖν τῆς ἄλλης χώρας φύσει τε οὕτως εἶχε,
καὶ διεκεκόσμητο, ὡς εἶκος, ὑπὸ γεωργῶν μὲν ἀληθινῶν
καὶ πρατιόντων αὐτοῦ τοῦτο, φιλοκόλων δὲ καὶ εὐφῶν, γῆν
δὲ ἀρίστην καὶ ὑδωρ ἀφθονώτατον ἐχόντων καὶ ὑπὲρ τῆς
γῆς ὄρας μετριώτατα κεκραμένας· τὸ δ' ἔστυ καταρκειόμενον
ὧδ' ἦν ἐν τῷ τότε χρόνῳ. Πρῶτον μὲν τὸ τῆς Ἀκροπόλεως
εἶχε τότε οὐχ ὡς τὰ νῦν ἔχει. Νῦν μὲν γὰρ μία γενομένη
112 νδὲ ὄγρα διαφερόντως γῆς αὐτὴν ψιλὴν περιτήξασα πεποίη-
κε, σεισμῶν ἕμα καὶ πρὸ τῆς ἐπὶ Δευκαλίωνος φθορᾶς
τρίτου πρότερον ὑδατος ἐξαισίου γενομένου· τὸ δὲ πρὶν ἐν
εἰτέρῳ χρόνῳ μέγεθος μὲν ἦν πρὸς τὸν Ἡριδανὸν καὶ τὸν
Ἰλιῶν ἀποβεβηκυῖα καὶ περιελιφῦτα ἐντὸς τὴν Πύκνα καὶ
τὸν Λυκαβητιδὸν ὄρον ἐκ τοῦ κατακτινῶ τῆς Πυκνῆς ἔχου-
σα, γεώδης δ' ἦν πᾶσα καὶ πλὴν ὀλίγων ἐπίπεδος ἀνωθεν.
Β Ὁμοίωτο δὲ τὰ μὲν ἐξωθεν, ὑπ' αὐτὰ τὰ πλάγια αὐτῆς, ὅπῃ τῶν
δημιουργῶν καὶ τῶν γεωργῶν ὄσοι πλησίον ἐγεώργουν· τὰ δ'
ἐπάνω τὸ μάχιμον αὐτὸ καθ' αὐτὸ μόνον γένος περὶ τὸ τῆς
Ἀθηνᾶς Ἡφραίστου τε ἱερὸν καταρκήκειν, οἷον μιᾶς οἰκίας
κῆπον ἐνὶ περιβόλῳ προσπεριβεβλημένο. Τὰ γὰρ πρὸς βορρᾶ
αὐτῆς ὄκουν οἰκίας τινὰς καὶ ἔσσιαιτα χεῖμερινὰ κατασκευα-
σάμενοι, καὶ πάντα, ὅσα πρῆποντα ἦν τῇ κοινῇ πολιτείᾳ

νεταὶ τώρα ποὺ τρέχει πάνω στὴν ἀχώματη γῆ καὶ πᾶσι
(ἔλο) στὴ θάλασσα. Μὲ τὸ νὰ εἶχε πολλὰ χῶματα τότε ἡ γῆ,
τὸ νερὸ μαζεύονταν στὸ ὑπέδαφος καὶ ἀποθηκεύονταν ἐκεῖ,
μέσο τῆς λάσπης ποὺ σκέπαζε τὴ γῆ. Ἔτσι τὸ νερὸ (τῆς
βροχῆς) τὸ ἐπινε ἡ γῆ γιατί τὸ ἄφρινε νὰ τρέχη ἀπὸ τὰ ψη-
λῶματα (στὰ χαμηλὰ μέρη) καὶ νὰ μαζεύεται στοὺς λάσ-
κους. Καὶ σ' ἔλα τὰ μέρη ὑπῆρχαν πολλὰ καὶ τρεχομένα
βρυσικά καὶ ποταμίαια νερά, ἀπὸ τὰ ὅποια ἔχουν ἀπομείνει
ἀκόμη, ἐκεῖ ποὺ ἦταν πρὸ οἱ βρῦσες, ἱερὰ σημεῖα, γιὰ ν'
ἀποδείξουν πᾶς ὅσα λέγονται τώρα γι' αὐτὴν (τὴν Ἀττικὴν)
εἶναι ἀληθινά.

V. Τὰ ἐπιλοιπα λοιπὸν μέρη τῆς χώρας ἀπὸ τῆ φύση
ἦταν τέτοια (ὅπως τὰ περιγράψαμε), καὶ καθὼς ἦταν ἐπό-
μενο, ἦταν καλλιεργημένα ἀπὸ πραγματικούς γεωργούς ποὺ
καταγίνονταν πάντα στὴν ἴδια δουλειὰ (στὴν καλλιέργεια τῆς
γῆς), ποὺ ἀγαποῦσαν τὸ καλὸ καὶ ἦταν ἔσπιτοι. Εἶχαν δὲ
στὴν διάθεσή τους πολὺ καλὴ γῆ καὶ (ποτιστικά) νερά μπό-
λεια. Καὶ ὁ καιρὸς ἦταν στὴν κάθε ἐποχὴ καλός, οὔτε ἔκα-
νε πολλὴ ζέστη, οὔτε καὶ πολὺ κρύο, καὶ ἡ πρωτεύουσα στὰ
χρόνια ἐκεῖνα εἶχε τακτοποιημένους τοὺς κατοίκους τῆς κα-
τὰ τοῦτον ἔδω τὸν τρόπο. Ἐν πρώτοις τὸ μέρος τῆς Ἀκρό-
πολης δὲν ἦταν τότε ἔπωσ εἶναι τώρα. Γιατὶ κάποτε ἔπεσε
παρὰ πολλὴ βροχὴ καὶ ἐξέδαρε ἔλο τὸ γῶμα ἀπ' αὐτὴν χῶμα
καὶ τὴν ἔκαμε γυμνή. Ἐγίναν δὲ ἀκόμα καὶ σεισμοὶ καὶ ἄλ-
λη νεροποντὴ, ἡ τρίτη στὴ σειρὰ πρὶν γίνῃ (ὁ μεγάλος) κατα-
κλυσμός τοῦ Δευκαλίωνα. Πρωτύτερα ἔμωσ, σὲ ἄλλη ἐπο-
χῇ, ἡ Ἀκρόπολις ἦταν τόσο μεγάλῃ, ποὺ ἔφτανε ὡς τὸν
Ἡριδανὸν καὶ τὸν Ἰλισσὸν καὶ ἔπαιρνε μέσα καὶ τὴν Πύκνα
καὶ εἶχε σύνορο τῆς τοῦ Λυκαβητιδῶ ἀπὸ τὸ ἀντικρινὸν μέ-
ρος τῆς Πύκνας. Ἦταν δὲ ἔλη σκεπασμένη μὲ χῶμα,
καὶ ἐξῆν ἀπὸ λίγα μέρη ἦταν στὸ πάνω μέρος ἴσιωμα.
Καὶ κατοικοῦσαν στὰ ἀκρινά τῆς μὲν μέρη καὶ ἀπὸ κά-
τω ἀπὸ τίς πλαγιές τῆς, ἀπὸ τοὺς τεχνίτες καὶ τοὺς
γεωργούς, ὅσοι καλλιεργοῦσαν τὰ ἐκεῖ κοντὰ μέρη τῆς. Στὸ
ἐπάνω δὲ μέρος μόνῃ ἡ (τάξῃ) τῶν πολεμιστῶν εἶχε τίς
κατοικίες τῆς δλόγυρα στὸ γὰρ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἡφρά-
ιστου, περιτριγυρισμένη μ' ἕνα τοῖχο σὰν τὸ μάντρωμα κῆπου
ἐνὸς σπιτιοῦ. Πρὸς τὰ βορρεῖα πάλι μέρη εἶχαν σπίτια κοι-
νὰ (οἱ πολεμιστῆς) καὶ χεῖμωνιάτικες ἐγκαταστάσεις, ἔσπου
ἔτριγαν τὸ χεῖμῶνα ἔλο μαζί, καὶ ἔφτιασαν στὸ μέρος
αὐτὸ καὶ κάθε ἄλλο ποὺ τοὺς χρειαζόνταν γιὰ νὰ μπορούν

C δι' οἰκοδομήσεων ὑπάρχειν αὐτῶν καὶ τῶν ἱερῶν, ἄνευ χερσοῦ καὶ ἀργύρου· τοῖσι γὰρ οὐδὲν οὐδαμῶς προσεχρῶντο, ἀλλὰ τὸ μέσον ὑπερφηφίας καὶ ἀνελευθερίας μεταδώκοντες κοσμίαις ὀικοδομοῦντο οἰκήσεις, ἐν αἷς αὐτοὶ τε καὶ ἐγγόνων ἐκγονοὶ καταγρηθῶντες ἄλλοις ὁμοίοις τὰς αὐτὰς ἀεὶ παρείδουσαν· τὰ δὲ πρὸς νότον κήπουσ καὶ γυμνάσια σποσσιὰ τε ἀνέντες οἷα θέρουσ κατεχρῶντο ἐπὶ ταῦτα αὐτοῖς. Κρήνη δ' ἦν μία κατὰ τὸν τῆς νῦν ἀκροπό-

D λεωσ τόπον, ἧς ἀποσβεσθεῖσις ὑπὸ τῶν σεισμῶν τὰ νῦν νάματα σμικρὰ κύκλω καταλέλειπται, τοῖς δὲ τότε πᾶσι παρεῖχεν ἀφθονον δρεῦμα, εὐκράς οὐσα πρὸς χειμῶνά τε καὶ θέρος. Τούτω δὴ κατόκων τῷ σχήματι, τῶν μὲν αὐτῶν πολιτῶν φύλακες, τῶν δὲ ἄλλων Ἑλλήνων ἠγεμόνες ἐκόντων, πλῆθος δὲ διαφυλάττοντες ὃ τι μάλιστα ταυτὸν ἑαυτῶν εἶναι πρὸς τὸν ἀεὶ χρόνον ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν τὸ δυνατόν πο-

E λεμῆν, ἦδη καὶ τότε [εἶν] περὶ δὴσ μάλιστα ὄντες μυριάδας.

VI. Οὔτοι μὲν οὖν δὴ τοιοῦτοί τε ὄντες αὐτοὶ καὶ τινα τοιοῦτον ἀεὶ τρόπον τῆν τε ἑαυτῶν καὶ τῆν Ἑλλάδα δίχη διοικοῦντες, ἐπὶ πᾶσαν Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν κατὰ τε σωμάτων κάλλη καὶ κατὰ τῆν τῶν ψυχῶν παντοῖαν ἀρετῆν ἐλλόγιοι τε ἦσαν καὶ ὄνομαστότατοι πάντων τῶν τότε· τὰ δὲ δὴ τῶν ἀντιπολεμηγόντων αὐτοῖς οἷα αὐ ἦν ὥστε ἀπ' ἀρχῆς ἐγένετο, μὴ μῆμις ἂν μὴ στερηθῶμεν ὧν εἶσι παῖδες ὄντες ἠκούσαμεν, εἰς τὸ μέσον αὐτὰ νῦν ἀποδώσομεν ἡμῖν τοῖς φίλοις εἶναι κοινά. Τὸ δ' εἶσι βραχὺ πρὸ τοῦ λόγου δεῖ
113 δηλῶσαι, μὴ πολλὰκις ἀκούοντες Ἑλληνικὰ βαρβάρων ἀνδρῶν ὄνόματα θανμάζετε· τὸ γὰρ αἴτιον αὐτῶν πεύσοσθε. Σόλων αἰ' ἐπινοῶν εἰς τῆν αὐτοῦ ποιήσιν καταχρησάσθαι

νὰ κάνουν κοινοβιακῆ ζωῆ, δηλαδῆ γιὰ νὰ κατοικοῦν αὐτοὶ καὶ οἱ ἱερεῖς, χωρὶς ἑμῶς (νὰ μαζεύουν καὶ νὰ χρησιμοποιοῦν) τὸ χρυσάφι καὶ ἀσήμι, γιὰτι αὐτὰ τὰ πράγματα σὲ τίποτα καὶ ποθενὰ δὲν τὰ μεταχειρίζονταν. Μὰ προσπαθώντας νὰ μὴ εἶναι οὔτε σκορπιχογρηθὲς οὔτε καὶ τοιγχοῦνηθες, ἐχτιζαν σπίτια καλὰ, στὰ ὅποια καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι καὶ τὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶν τους ἔμεναν ὡς τὰ γηρατειὰ τους, τὰ ἄφηναν δὲ ὅπως ἦταν (τὰ σπίτια αὐτὰ) ἢ μὴ γενεὰ στὴν ἄλλη. Τὰ νότια πάλι μέρη (τῆς Ἀκρόπολης) τὰ χρησιμοποιοῦσαν γιὰ κήπουσ καὶ γυμναστήρια. Ἐφτιαχναν καὶ ἐγκαταστάσεις ἐκεῖ γιὰ σποσσιὰ. πὸ τὸν καιρὸ ἑμῶσ τοῦ καλοκαιριοῦ¹ τὰ παραιτοῦσαν. Ἰπῆρχε δὲ καὶ μὴ βροσση, στὸ μέρος ποῦ εἶναι σήμερα ἡ Ἀκρόπολη. Ἀπὸ τῆ βροσση αὐτῆ, πὸ στεῖρεψε ἀπὸ τοῦσ οεισμοῦσ, ἔχουν ἀπομείνει τώρα μικρὰ ρυάκια ποῦ τρέχουν δλύγυρα, ἐνῶ στὸν παλιὸ καιρὸ σ' ἔλουσ προμήθευε ἀφθονο τρεχοῦμενο νερὸ, ποῦ τὸ μὲν καλοκαίρι ἦταν κρύο καὶ τὸ χειμῶνα ζεστό. Μὲ τέτοιο τρόπο λοιπὸν ἦταν ἐγκατεστημένοι αὐτοὶ (οἱ πολεμιστὲς), ποῦ ἦταν φύλακες μὲν τῶν συμπολιτῶν τους, ἀρχηγοὶ δὲ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ποῦ θεληματικὰ τοῦσ εἶχαν ἀρχηγούσ. Ὅσο τοῦσ ἦταν δὲ δυνατό κρατοῦσαν πάντα τὸν ἴδιο ἀριθμὸ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν στὰ ἔπλα, δηλαδῆ τόσοσ φύλακες ὅσοι χρειάζονταν γιὰ τὸν πόλεμο, κοντὰ ἔμοσι χιλιάδες, τόσοσ ἦταν οἱ πολεμιστὲς στὰ χρόνια ἐκεῖνα.

VI. Αὐτοὶ λοιπὸν τέτοιοι ἦταν, καὶ μὲ τέτοιο πάντα τρόπο καὶ τῆ διχῆ τοῦσ χώρα καὶ τῆν Ἑλλάδα καλοκυβερνοῦσαν. Καὶ γι' αὐτὸ καὶ σ' ἔλη τῆν Εὐρώπην, καὶ στὴν Ἀσία, καὶ γιὰ τὰ θηροφφα κορμὰ τους καὶ γιὰ τὰ κάθε λογῆς ψυχικά τοῦσ προσεφῆματα θαυμάζονταν καὶ φημιζονταν πὸ πολὺ ἀπὸ ἔλουσ τοῦσ τότε ἀνθρώπουσ. Ὅσο πάλι γιὰ τῆν κατάστασ/ἐκείνων ποῦ πολέμησαν ἐναντιὸν των², ποῖα ἦταν (τότε πὸ ἐγινεν ὁ πόλεμοσ), καὶ ποῖα ἦταν ἀπὸ τῆν ἀρχῆ ποῦ κατοῖχησαν σὲ κεντα τὰ μέρη, ἂν δὲν ἐξέχασα ἐκεῖνα ποῦ ἀκουσα (νὰ μὲσ τὰ ἱστοροῦν) ὅταν ἤμαστε ἀκόμα παιδιὰ, θὰ τὰ ἐθέσωσ τώρα στὸ μέσο (τῆς ἑμιλλας μου) σὲ σὰς τοῦσ φίλουσ γιὰ νὰ τὰ μάθετε καὶ αἰεῖ. Προκαταβολικά ἑμῶσ πρέπει νὰ κάμω μὲ δυὸ λόγια τῆ δῆλωσση πὼσ δὲν πρέπει νὰ ἀπορητέ ὅταν μὲ ἀκούετε, πολλὰσ φορὲ, νὰ ὀνοματιζῶ τοῦσ Βαρβάρουσ μὲ ἑλληνικά ὄνόματα, γιὰτι τῆν αἰτία αὐτοῦ τοῦ πράγματοσ θὰ τῆν μάθετε ἀμέσωσ. Ὁ Σόλων, ἐπειδὴ σέφονταν στὰ ποιήματά του νὰ χρησιμοήσση

1. Ἐε αἰτίας τῆς ζῆσσης.

2. Ἐνοσεῖ τοῦσ κατοίκουσ τοῦ Ἀτλαντικοῦ,

τῷ λόγῳ, διαπυθνανόμενος τὴν τῶν ὀνομάτων δύναμιν, εὖρε τοὺς τε Αἰγυπτίους τοὺς πρώτους ἐκείνους αὐτὰ γραφόμενους εἰς τὴν αὐτῶν φωνὴν μετενηχοτίας, αὐτὸς τε αὐ πάλιν ἐκάστου τὴν διάνοιαν ὀνόματος ἀναλαμβάνων εἰς Β τὴν ἡμέτεραν ἔγιον φωνὴν ἀπεγράφετο· καὶ ταῦτα γε δὴ τὰ γράμματα παρὰ τῷ πάπῳ εἴ ἦν καὶ εἴ ἔστι παρ' ἐμοὶ εὖν διαμμελήται τε ὑπ' ἐμοῦ παιδὸς ὄντος. Ἄν οὖν ἀκούητε τοιαῦτα οἷα καὶ τῆδε ὀνόματα, μὴδὲν ὑμῖν ἔστω θαῦμα· τὸ γὰρ αἰτιον αὐτῶν ἔχετε. Μακροῦ δὲ δὴ λόγου τοιάδε τις ἦν ἀρχὴ τότε.

VII. Καθάπερ ἐν τοῖς πρόθεσι ἐλέγχθη περὶ τῆς πᾶν θεῶν λήξεως, οὐ κατενεύματο γῆν πᾶσαν ἔνθα μὲν μείζους λήξευ, ἔνθα δὲ καὶ ἐλάττους, ἰερὰ θνάσας ἐαυτοῖς κατα- C οκευάζοντες, οὕτω δὴ καὶ τὴν νῆσον Ποσειδῶν τὴν Ἀτλαντίδα λαχὼν ἐγκόνουσ ἐαυτοῦ καίφικισεν ἐκ θνητῆς γυναικὸς γεννήσας ἐν τινὶ τόπῳ τοιῶδε τῆς νήσου. Πρὸς θαλάττης μὲν, κατὰ δὲ μέσον πάσης πεδίου ἦν, ὃ δὴ πάντων πεδίων κάλλιστον ἀρετῆ τε ἰκανὸν γενέσθαι λέγεται, πρὸς τῷ πεδίῳ δ' αὐ κατὰ μέσον σταδίων ὡς πενήτηκοντα ἀφαστοῦ ἦν ὄρος βραχὺ πάντη τοῦτω δ' ἦν ἔνοικος τῶν ἐκεῖ κατὰ ἀρχὰς ἐκ γῆς ἀνθρώπων γεγονότων. Ἐδήνωρ μὲν ὄνομα, γυ- D ναικὶ δὲ συνοικῶν Λευκίππῳ· Κλειτῷ δὲ μονογενεῖ θυγατέρα ἐγεννησάσθη. Ἡδὴ δ' εἰς ἀνδρὸς ὄραν ἠκούσης τῆς κόρης ἦ τε μήτηρ τελευτᾷ καὶ ὁ πατήρ, αὐτῆς δὲ εἰς ἐπιθυμίαν Ποσειδῶν ἐλθὼν ξυμμίγνυται, καὶ τὸν γήλοφον, ἐν ᾧ καίφικιστο, ποιῶν εὐερετῆ περιεργῆννοι κύκλω, θαλάττης γῆς τε ἐναλλὰξ ἐλάττους μείζους τε περὶ ἀλλήλους ποιῶν τροχούς, δύο μὲν γῆς, θαλάττης δὲ τρεῖς οἷον τωρ-

αὐτὴ τὴν διήγησιν, ἀφοῦ ρώτησε καὶ ἔμαθε τὴ σημασίαν τῶν ὀνομάτων, καὶ βρήκε πῶς καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ποῦ εἶναι οἱ πρώτοι ποῦ κατέγραψαν αὐτὴ τὴν ἱστορίαν, τὰ εἶχαν (τὰ ὀνόματα αὐτὰ) μεταφράσει ἐπὶ γλώσσα τους, δὲν ἔκαμε τίποτε ἄλλο καὶ αὐτὸς, παρὰ μάθαινε τὴν σημασίαν τοῦ κάθε ὀνόματος, τὸ μετέφραζε ἐπὶ γλώσσα μας καὶ τὸ κατέγραφε. Αὐτὰ λοιπὸν τὰ χειρόγραφα τοῦ Σόλωνος βρισκόνταν στὰ χέρια τοῦ παπποῦ μου, καὶ τώρα ἀκόμη (σῶζονται) καὶ τὰ ἔχω ἐγὼ. Τὰ μελέτησα δὲ πολὺ ὅταν ἦμου παιδί. Ἄν λοιπὸν ἀκούετε τέτοια ὀνόματα ποῦ καὶ σήμερα μεταχειρίζομαστε, δὲ μὴ οἶσ φαινάται παράξενο, γιατί ζερεται ἐν αἰτία. Ἡ ἀρχὴ δὲ τῆς τέτοιας διήγησιν ποῦ κρατοῦσε πολὺ, ἦταν πᾶνω κάτω τέτοια.

VII. Σύμφωνα μὲ ὅσα εἶπαμε καὶ πιδ μπροστά, γιατί τὴν κλήρωσιν ποῦ ἔκαναν οἱ θεοί, πῶς (δηλαδὴ) μοίρασαν ἐλη τὴ γῆ καὶ πῆραν ἄλλοι μὲν μεγαλύτερα κομμάτια καὶ ἄλλοι μικρότερα, πῶς ἐφτιαξαν ὁ αὐτὰ ναοὺς καὶ (καυδίνισαν) γὰ γίνονται ἡσῆς στοὺς ἐαυτοῦς των, ὁ Ποσειδῶν ἀφοῦ τοῦ ἔλαχε τὸ νησιὸν Ἀτλαντὶς ἐκατοίκησεν ἐκεῖ τὰ παιδιὰ του, ποῦ γεννήθηκαν ἀπὸ θνητῆς γυναικῆς ὁ ἔνα τέτοιο μέρος τοῦ νησιοῦ. Κοτὰ ἐπὶ θάλασσαν καὶ στὸ μεσιανὸ μέρος τοῦ νησιοῦ ἦταν ἔνας κάμπος, ποῦ λένε πῶς ἦταν ὁ πιδ καλύτερος κάμπος τοῦ κόσμου. Κοτὰ δὲ ἐπὶν κάμπο αὐτόν καὶ στὸ μεσιανὸ μέρος τοῦ νησιοῦ, μακρὰ ὡς πενήτηκοντα στάδια, ὑπῆρχε ἔνα βουνὸ πολὺ χαμηλὸ. Στὸ βουναλάκι αὐτὸ κατοικοῦσε ἔνας ἀπὸ τῶν πρώτων ἀνθρώπων ποῦ γεννήθηκαν ἀπὸ τὴ Γῆ', τὸν ἔλεγαν δὲ Ἐδήνωρα καὶ κατοικοῦσε ἐκεῖ μαζί μὲ τὴ γυναῖκα του Λευκίππῳ. Ἄπ' αὐτοῦς γεννήθηκε ἡ μονοκόρη τῶν Κλειτῷ. Ὅταν δὲ ἦρθε ὁ καιρὸς τῆς παντρεῖας πῆθανε καὶ ὁ πατέρας καὶ ἡ μάνα τῆς. Τότε, ἐπειδὴ τὴν γουστάρησε πολὺ ὁ Ποσειδῶν, ἦρθε καὶ τὴν πῆρε καὶ πλάγισαν μαζί. Καὶ τὸ βουναλάκι ποῦ κατοικοῦσε, ἀφοῦ τὸ ἔκαμε ὀλόγυρὰ τοῦ ἀδιάβατο καὶ ἀζύγωτο, γιατί ἔκανε γύρω τοῦ ὀχυρώματα, τὴ μιά πῆσω ἀπ' τὴν ἄλλη ζῶνες στεριάς καὶ θάλασσας, ἄλλες μικρότερες καὶ ἄλλες μεγαλύτερες, δυὸ ζῶνες στεριάς καὶ τρεῖς θάλασσας, καὶ ἦταν τόσο στερογγυλὲς οἱ ζῶνες αὐτές, ὁαν νὰ τις στερογγύ-

1. Ἐβὸς ἡ παράδοσις αὐτὴ, κάπως ἀλλογενὴν μίλει, γιατί τὸ φησὶ ἐμο τοῦ ἀνθρώπων ἀπὸ τὸ γῆμα. Τὴν παράδοσις αὐτὴ, ποῦ ἦταν ὀμηρικῆς προέλευσιν, τὴν πῆραν οἱ Ἕλληνας ἀπὸ τῶν Προέλληνας (τοῦς Ἑρακλειδῆς κ.λπ.) ποῦ ἦταν Σχηματῆς. Ὅμοιος ἔξομοι, καὶ ὁ Προμηθεὺς κατηγορήθηκε ἀπὸ τὸ Δία γιατί ἔπλασε καὶ ἐφτιαξε ἀπὸ λάσπη τὸ ἀνθρώπινον γένος.

2. Δηλαδὴ ἀνοῖξε χαντάκια, μέσα ἐπὶ ὅποια ἔφερε νερὸ τῆς

θάλασσας. Ἐτοῖ ἀνάμεσα ἐπὶ χαντάκια αὐτὰ ἦταν τὸ χερματῖνον πρῶτο ποῦ χῆριζε τὰ χαντάκια.

νεύον ἐκ μέσης τῆς νήσου, πάντῃ ἴσων ἀρσιωτάτας, ὥστε
 E ἄβατον ἀνθρώπους εἶναι· πλοῖα γὰρ καὶ τὸ πλεῖν οὐκ
 τότ' ἦν. Αὐτὸς δὲ τὴν τε ἐν μέσῳ νῆσον οἶα δὴ θεὸς εὐμα-
 ρῶς διεκόσμησεν. ὕδατα μὲν διτὰ ὑπὸ γῆς ἄνω πηγαία
 κομίσας, τὸ μὲν θερμόν, ψυχρὸν δὲ ἐκ κρήνης ἀπορρέον ἔ-
 θερον, τροφὴν δὲ παντοίαν καὶ ἰκανὴν ἐκ τῆς γῆς ἀναδι-
 δοῦς· παίδων δὲ ἀρρένων πέντε γενέσεις διδύμους γεννησά-
 μενος ἐθρέψατο, καὶ τὴν νῆσον τὴν Ἀτλαντίδα πᾶσαν δέκα
 μέθρῳ καταείμας τῶν μὲν προεβυτάων τῶν προτέρῳ γενο-
 114 μένῳ τὴν τε μητρῶσαν εἰρήσιν καὶ τὴν κύκλω λῆξιν, πλεί-
 στην καὶ ἀριστήν οὖσαν, ἀπένευε, βασιλέα τε τῶν ἄλλων
 κατέστησε, τοὺς δὲ ἄλλους ἀρχοντας, ἑκάστω δὲ ἀρχὴν πολ-
 λῶν ἀνθρώπων καὶ [τόπων] πολλῆς χώρας ἔδωκεν. Ὀνό-
 ματα δὲ πᾶσιν ἔθετο, τῶ μὲν προεβυτάτῳ καὶ βασιλεῖ
 τοῦτο, οὗ δὴ καὶ πᾶσα ἡ νῆσος τὸ τε πέλαγος ἔσχεν ἑσπαν-
 μίαν, Ἀτλαντικὸν λεγθέν, διὸ τοῦνομ' ἦν τῶ πρώτῳ βασι-
 λεύσαντι τότε Ἀτλας· τῶ δὲ διδύμῳ μετ' ἐκείνων ἔγε-
 B μένῳ, λῆξιν δὲ ἄρκας τῆς νήσου πρὸς Ἡρακλείων στηλῶν
 ελληχότι ἐπὶ τὸ τῆς Γαδεirikῆς νῦν χώρας κατ' ἐκείνων τὸν
 τόπον ὀνομαζομένης, Ἑλληγιατὴ μὲν Ἐυήμελον, τὸ δ' ἐπι-
 χῶριον Γάδειρον, ὅπερ τὴν ἐπίκλην ταύτην ὄνομα παράσχοι.
 Τοῖν δὲ δευτέρῳι γενομένῳι τὸν μὲν Ἀμφήρη, τὸν δὲ
 Εὐδαίμονα ἐκάλεσε· τρίτοισ δὲ, Μνηστορα μὲν τῶ προτέρῳ γε-
 C νομένῳ, τῶ δὲ μετὰ τοῦτον Αὐτόχθονα· τῶν δὲ τετάρτων
 Ἑλάσιππον μὲν τὸν πρότερον, Μήστορα δὲ τὸν ὕστερον· ἐπὶ
 δὲ τοῖς πέμπτοις τῶ μὲν Ἐμπροσθεν Ἀζάης ὄνομα ἐτέθη,
 τῶ δ' ὕστερῳ Διαπρεπῆς. Οὗτοι δὴ πάντες αὐτοὶ τε καὶ ἐκ-
 γονοῖοι τούτων ἐπὶ γενεὰς πολλὰς ἔφικον ἀρχοντας μὲν πολλῶν
 ἄλλων κατὰ τὸ πέλαγος νήσων, ἐτι δὲ, ὥσπερ καὶ πρότε-
 ρον ἐρρήθη, μέχρι τε Αἰγύπτου καὶ Τυρρηνίας τῶν ἐντὸς
 δευθρο ἐπάρχοντες, Ἀτλαντος δὲ πολὺ μὲν ἄλλο καὶ τίμον

λεψε μὲ τὸρνο. Καὶ ἀπέιχαν ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ νησιοῦ ἐξ Ἰσου
 ἀπὸ ἅλης τίς μερίει. Ἔτσι τὸ μέρος αὐτὸ ἦταν ἀπάτητο,
 γιὰτὶ ἀκόμα ὡς ἐκείνου τὸν καιρὸ δὲν ὑπῆρχαν πλεούμενα
 καὶ οὕτε γίνονταν ταξίδια. Ὁ Ἰδοῖος δὲ, σὰν θεὸς ποῦ ἦταν,
 στόλισε τὸ νησάκι ποῦ ἦταν στὴ μέση Κλουσιοπαρόρα μὲ
 ἑλα τὰ χρειαζόμενα. Νερά μὲν καὶ ἀπὸ πᾶνω καὶ ἀπὸ κά-
 τω ἀπὸ τῆ γῆ ἔφερε διὸ εἰδῶν, τὸ ἕνα ζεστό, τὸ ἄλλο
 κρύο ποῦ ἔτρεχε ἀπὸ μιὰ βρύση καὶ ἔκαμε τῆ γῆ νὰ παρά-
 γῃ κάθε λογῆς τροφίμα, καὶ μυλικά μάλιστα. Ἀφοῦ δὲ
 γέννησε πέντε ζευγάρια διπλόρακια ἀρσενικά παιδιὰ, καὶ
 μεγάλωσαν, τότε τὸ νησί τὸ ἐχώρισε ἔλο σὲ δέκα μερίδια,
 καὶ σὲ κείνον ποῦ γεννήθηκε πρῶτος ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα
 παιδιὰ του, τοῦ ἔδωκε γιὰ μερίδα του τὴν κατοικία τῆς μη-
 τέρας του μὲ ἑλον τὸν ἐλόγυρα κλῆρο, ποῦ ἦταν πάρα πολὺ
 μεγάλο καὶ πολὺ καλὸ μέρος. Τὸν ἔκαμε δὲ καὶ βασιλέα
 τῶν ἄλλων¹. Τοῦς ἄλλους πάλι τοῦς ἔκαμε ἀρχοντας καὶ
 ἔδωκε στὸν καθέναν νὰ κυβερνᾷ πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ
 ἔχῃ μεγάλην περιοχή γῆς. Ἐπίσης ἔδωκε σὲ ἑλοὺς ὀνόμα-
 τα καὶ σὲ μὲν ἄλλοτερο ἀπ' αὐτοὺς, ποῦ τὸν ἔκανε καὶ βασι-
 λέα, (τοῦ ἔδωκε τὸ ὄνομα) ἀπὸ τοῦ ὁποῖο καὶ ἔλο τὸ νησί
 καὶ τὸ πέλαγος πῆρε τὴν ὀνομασία καὶ ὀνομάστηκε Ἀτλαν-
 τικὸν, γιὰτὶ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ποῦ τότε βασιλεψε (στὸ
 νησί αὐτὸ) ἦταν Ἀτλας. Στὸν ἄλλον δὲ, ποῦ γεννήθηκε μαζί
 μ' αὐτὸν μὰ δεύτερος στὴν ἴδια γέννα, ποῦ ἔσχε κλῆρος νὰ
 πάρῃ τὸ ἀκρινὸ μέρος τοῦ νησιοῦ, κοντὰ στοὺς στύλους τοῦ
 Ἡρακλεῖ, δηλαδὴ τὸ μέρος τῆς χώρας ποῦ τώρα ὀνομάζεται
 Γαδεirikῆ, καὶ ποῦ ἑλληγνικά μὲν ὀνομάζεται Εὐήμελον.
 στὴ γλώσσα δὲ τῶν νῦν ὀπίσμων Γάδειρον, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον ἔλο ὁ
 τόπος πῆρε τὸ ὄνομα αὐτό. Ἀπὸ τὰ παιδιὰ του δὲ ποῦ γεν-
 νήθηκαν δεύτερα, τὸ μὲν ἕνα ὀνόμασε Ἀμφήρη καὶ τὸ ἄλ-
 λο Εὐδαίμονα. Ἀπὸ τὰ τρίτα δὲ ἐκείνον ποῦ γεννήθηκε πρῶ-
 τος τὸν ὀνόμασε Μνησέα, ἐκείνον δὲ ποῦ γεννήθηκε κατόπι
 τὸν εἶπε Αὐτόχθονα. Ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῆς τετάρτης γέννας μὲν
 μὲν πρῶτο τὸν εἶπε Ἑλάσιππον καὶ τὸν ἄλλον Μήστορα.
 Ἀπὸ τὰ παιδιὰ πάλι τῆς πέμπτης γέννας, στὸν μὲν πρώτο τοῦ
 ἔδωκε τὸ ὄνομα Ἀζάης καὶ τὸν δεύτερο τὸν εἶπε Διαπρεπῆ.
 Αὐτοὶ λοιπὸν ἔλοι καὶ οἱ ἀπόγονοί τους κατοικοῦσαν ἐκεῖ ἐπὶ
 πολλὰς γενεὰς καὶ ἐξουσιάζαν μὲν πολλὰ ἄλλα νησιά τοῦ πε-
 λάγου καὶ ἀκόμη, καθὼς εἶπαμε, καὶ πὸ μπροστά, ἔδωκαν
 χερί καὶ στὰ μέρη ποῦ εἶναι (μέσα ἀπὸ τοὺς στύλους τοῦ
 Ἡρακλεῖ *) πρὸς τὰ ἔδω καὶ ἔρθαναν νὰ ἐξουσιάζουν τὰ ὡς
 τὴν Αἰγύπτου καὶ Τυρρηνικῆς μέρη. Ὁ Ἀτλας λοιπὸν ἔκαμε
 καὶ ἄλλους πολλοὺς καὶ τιμημένους ἀπογόνους. Κράτησαν

1. Ἐπειδὴ τὰ χαντάκια ποῦ ἄνοιξε καὶ ἔχων μέσα θαλασσινὸ νερὸ καὶ φυσικὰ ἐπικονινοῦσαν μὲ τὴν θάλασσα, ἀν ὑπῆρχαν πλεού-
 μανα, θὰ μπορούσαν αὐτὰ νὰ φτάσουν ὡς τὴ μέση τοῦ νησιοῦ ποῦ
 ἦταν τὸ βουναλάκι αὐτό, ἡ κατοικία τοῦ Ποσειδῶνος.

2. Τῶν ἄλλων ἀδελφῶν του, δηλαδὴ βασιλέα σ' ἔλο τὸ νησί.

3. Στὴ Μεσόγειο τηλαδὴ.

- D γίνονται γένος, βασιλεὺς δὲ ὁ πρεσβύτατος δει τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν ἐγκόνων παραδίδους ἐπὶ γενεὰς πολλὰς τὴν βασιλείαν διέσωζον, πλοῦτον μὲν κεκτημένοι πλήθει τοσοῦτον, ὅσος οὔτε πω πρόσθεν ἐν θνασταίαις τιαὶ βασιλέων γέγονεν οὔτε ποτὲ ὕστερον γενέσθαι ἰράδιος, κατεσκευασμένα δὲ πάντα ἦν αὐτοῖς, ὅσα ἐν πόλει καὶ ὅσα κατὰ τὴν ἄλλην χώραν ἦν ἔργον κατασκευάσασθαι. Πολλὰ μὲν γὰρ διὰ τὴν
- E ἀρχὴν αὐτοῖς προσήειν ἔξωθεν, πλείστα δὲ ἡ νῆσος αὐτῆ παρείχετο εἰς τὰς τοῦ βίου κατασκευάς, πρῶτον μὲν ὅσα ὑπὸ μεταλλείας ὀρυττόμενα σιταρὰ καὶ ὅσα τηκτὰ γέγονε, καὶ τὸ νῦν ὀνομαζόμενον μόνον, τότε δὲ πλεον ὀνόματος ἦν τὸ γένος ἐκ γῆς ὀρυττόμενον ὀρειχάλκου κατὰ τόπους πολλοὺς τῆς νήσου, πλὴν χρυσοῦ τιμωτάτων ἐν τοῖς τότε ὄν· καὶ ὅσα ἔλη πρὸς τὰ τεκτόνων διαπονήματα παρέχεται, πάντα φέρουσα ἀφθονα, τὰ τε αὐτὰ περὶ τὰ ζῶα ἱκανῶς ἡμέρα καὶ ἀγρία τρέφουσα. Καὶ δὴ καὶ ἐλεφάντων ἦν ἐν αὐτῇ γένος πλείστον· νομῆ γὰρ τοῖς τε ἄλλοις ζώοις, ὅσα
- 115 καθ' ἑλὴ καὶ λίμνας καὶ ποταμούς, ὅσα τ' αὐτὰ κατ' ὄρη καὶ ὅσα ἐν τοῖς πεδίοις νέμεται, ξύμψαι παρῆν ἄδην, καὶ τοῦτο κατὰ ταῦτά τῷ ζώῳ, μεγίστῳ πεφυκότητι καὶ πολυβρωτάτῳ. Πρὸς δὴ τούτοις, ὅσα εὐδὴν τρέφει που γῆ τὸ νῦν, εἰζῶν ἢ χλόης ἢ ξύλων ἢ κυλῶν σιακτῶν εἶτε ἀνθῶν ἢ καρπῶν, ἔφερε τε ταῦτα καὶ ἔφερεν εὐδ' εἰ δὲ τὸν ἡμέρον καρπὸν, τὸν τε ξηρὸν, ὃς ἡμῖν τροφῆς ἕνεκά ἐστι, καὶ ὄσους
- B χάριν τοῦ σίτου προσχορῶμεθα—καλοῦμεν δὲ αὐτοῦ τὰ μέρη ὄσπρια—καὶ τὸν ὄσος ξύλινος, πόματα καὶ βρώματα καὶ ἀλείμματα φέρων, παιδείας τε ὡς ἕνεκα ἡδονῆς τε γέγονε θυσθησαύριτος ἀκροδρόμων καρπός, ὅσα τε παραμύθια πληρομονῆς μεταδέρματα ἀγαπητὰ κίμωνον τίθημεν, ἄ-

δὲ τοῦτοι τὴν ἐξουσία ἐπὶ πολλὰς γενεάς, γιὰτὶ γίνονταν πάντα βασιλείας ὁ πρῶτος, καὶ αὐτὸς πάλι παράδιδε τὴν ἀρχὴν σὺν πρῶτῳ ἀπὸ τὰ παιδιὰ του. Ἐἶχαν δὲ τόσο πολὺ πλοῦτο, ὅσο οὔτε κανὼς ἀπὸ τῶν πρῶτων ἀρχόντων εἶχε καμμία φανῶ, οὔτε καὶ στὰ μελλοῦμενα χρόνια εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξουν καμμία φορὰ ἀρχόντοι πού νὰ ἔχουν τέτοιον πλοῦτον. Ἐἶχαν δὲ παρακαταθήκην ἀπὸ ὅλα ὅσα καὶ μέσα στὴν πολιτεία, καὶ ἔξω στοὺς ἀγρούς, ἦταν δύσκολο νὰ τὰ προμηθευθῆ κανεὶς. Γιὰτὶ πολλὰ μὲν πράγματα εἰς αἰτίας πού ἦταν ἀρχοντες τοὺς τὰ φεροναν ἀπ' ἔξω, τὰ περισσότερα δὲ πὸ τοὺς χρειάζονταν γιὰ τὴ συντήρησή τους τοὺς τὰ προμήθευε τὸ ἴδιον τὸ νησί. Καὶ πρῶτα μὲν τοὺς προμήθευε τὰ μέταλλα ὅσα ἔχωνόνται ἀπὸ τὴ γῆ σὲ κατάστασιν στερεή, καὶ ὅσα βγαίνουσι (ἀνακατεμένα μὲ ἄλλα σώματα καὶ ὕστερα) λυώνονται. Ἐπίσης ὑπῆρχε καὶ ἔκεινο (τὸ μέταλλο) πού τῶρα μὲν μόνον τὸ ὄνομα του ξέρουμε, τότε δὲ πὸ πολὺ ἀπὸ τὸ ὄνομά του ἤξεραν τὸ πρᾶγμα, δηλαδὴ ὁ ὀρειχάλκος, πού σὲ πολλὰ μέρη τοῦ νησιοῦ ὑπῆρχαν μαντέμια του καὶ ἐβγαλαν ἀπ' αὐτὸν (ποσότητες πολλὰς), γιὰτὶ ἦταν τὸ πὸ πολὺτιμο ἀπὸ τὰ τότε μέταλλα ἐξὸν ἀπὸ τὸ χρυσό. Ἐπίσης καὶ ἔλα τὸ ὀλικὰ (εὐλείας κλπ.) πού χρειάζονταν στὴ δουλεία τῶν μαργακῶν, ἔλα τὰ ἐβγαζε τὸ νησί σὲ μεγάλη ποσότητα. Καὶ ἔφερε ἀκόμη καὶ ἀρκετὰ ἡμερα καὶ ἀγρία ζῶα. Καὶ μάλιστα ὑπῆρχε σὺν νησί καὶ μεγάλο κοπάδι ἀπὸ ἐλεφάντες. Ἐπῆρχαν δὲ βοσκοτότια καὶ γιὰ τὰ ἄλλα ζῶα, ὅσα βοσκάνε στὰ βάλτα καὶ κοντὰ στὶς λίμνας καὶ στὰ ποτάμια. Μὰ καὶ γιὰ τὰ ζῶα πού ζοῦνε στὰ βουνὰ καὶ στοὺς κάμπους, καὶ γι' αὐτὰ ὑπῆρχε ἀφθονὴ βοσκή. Ἐπίσης καὶ γιὰ τοῦτο τὸ ζῶο (τὸν ἐλεφάντα) πού εἶναι μεγαλόσωμο καὶ πολὺ φαγάδικο (ὑπῆρχε μπόλικη τροφή). Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ (πού εἶπαμε) καὶ ὅσα σὲ ἔλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου βγαίνει τῶρα ἡ γῆ: μυρωδικὰ, ρίζες, χορταρικά, φυτὰ ἢ ὀσείες στραγγισμένες ἀπὸ λουλούδια ἢ καρπούς, κ' ἀπ' αὐτὰ ἔλα ἐβγαζε καὶ διατηροῦσε (τὸ νησί) καὶ μάλιστα πολλὰ. Ἀκόμη δὲ ἐβγαζε καὶ τοὺς γλυκούς καρπούς καὶ τοὺς ξηρούς πού τοὺς ἔχουμε γιὰ τροφή μας καὶ ἐκείνους πού ὄταν δὲν ἔχουμε μπόλικο σιταροκριθαρο τοὺς χρησιμοποιοῦμε γιὰ προσφάγι—λέμε δὲ τοὺς καρπούς αὐτοὺς ὄσπρια—καθὼς καὶ τὸν καρπὸ τῶν δέντρων ἀπὸ τὸν ὅποιον ἔχουμε ποτὰ καὶ φαγητὰ καὶ λάδια καὶ τὸν καρπὸν ἐκείνου πού εἰς αἰτίας πού χρησιμεύει στὰ παιγνίδια μὰς καὶ μὰς φέρνει εὐχαρίστησιν (ὄταν τοὺς τρώμε) κατῆντησε δυσκολοφύλακτος', θέλω νὰ πῶ τὸν καρπὸ πού ἔχει σκληρὸν τούφλι. Ἐπίσης καὶ ὅσα καλὰ φαγώ-

1. Ἰσως νὰ ἔνοσῃ τὰ καρύδια τὰ κοινὰ. Ἰσως ὅμως καὶ τὶς ἰνδικὰς λεγόμενες καρύδες.

παντα ταῦτα ἢ τότε ποτὲ οὐσα ὑφ' ἡλίῳ νῆσος ἰερὰ καλὰ τε καὶ θαυμασὰ καὶ πλήθειον ἄπειρα ἔφερε. Ταῦτα οὖν λαμβάνοντες πάντα παρὰ τῆς γῆς κατεσκευάζοντο τὰ τε ἰερὰ
 C καὶ τὰς βασιλικὰς οἰκίσεις καὶ τοὺς λιμένας καὶ τὰ νεώρια καὶ ἐξύμψασαν τὴν ἄλλην χώραν, τοιαῦτε ἐν τάξει διακοσμοῦντες.

VIII. Τοὺς τῆς θαλάττης τροχοῦς, οἱ περὶ τὴν ἀρχαίαν ἦσαν μητρόπολιν, πρῶτον μὲν ἐγεφύρωσαν, ὁδὸν ἔξω καὶ ἐπὶ τὰ βασιλεια ποιοῦμενοι. Τὰ δὲ βασιλεια ἐν ταύτῃ τῇ τοῦ θεοῦ καὶ τῶν προγόνων κατοικίσει κατ' ἀρχὰς ἐποιήσαντο εὐθὺς, ἕτερος δὲ παρ' ἑτέρου δεχόμενος, μεκοσμημένα
 D κοσμῶν, ὑπερεβάλλετο εἰς δύναμιν αἰεὶ τὸν ἔμπροσθεν, ἕως εἰς ἐκκληξίν μεγέθει κάλλοσι τε ἔργων ἰδεῖν τὴν οἰκίαν ἀπειργάσαντο. Διῶρυγα μὲν γὰρ ἐκ τῆς θαλάττης ἀρχόμενοι τριπλεθρον τὸ πλάτος, ἑκατὸν δὲ ποδῶν βάθος, μήκος δὲ πενήκοντα σταδίων, ἐπὶ τὸν ἑξωτάτω τροχὸν συνέτησαν, καὶ τὸν ἀνάπλου ἐκ τῆς θαλάττης ταύτῃ πρὸς ἐκείνον ὡς εἰς λιμένα ἐποιήσαντο, διειλόντες στόμα ναοὶ ταῖς μεγί
 E σταις ἱκανὸν εἰσπλεῖν. Καὶ δὴ καὶ τοὺς τῆς γῆς τροχοῦς, οἱ τοὺς τῆς θαλάττης διεύργον, κατὰ τὰς γεφύρας διεῖλον ὅσον μιᾷ κρηρῆι διέκπλου ἐὶς ἀλλήλους, καὶ κατεστέγασαν ἀνωθεν, ὥστε τὸν ὑπόπλου κἀνωθεν εἶναι τὰ γὰρ τῶν τῆς γῆς τροχῶν χεῖλη βάθος εἶχεν ἱκανὸν ὑπερέχον τῆς θαλάττης. Ἦν δὲ ὁ μὲν μέγιτος τῶν τροχῶν, εἰς δὴ τὴν θάλατταν συνετέτητο, τριστάδιος τὸ πλάτος, ὁ δ' ἕξῃς τῆς γῆς ἴσος ἐκείνῳ τοῖν δὲ δευτέρου ὁ μὲν ὕψος δυοῖν σταδίων πλάτος, ὁ δὲ ἑπτάς ἴσος αὐτῶν πάλιν τῷ πρῶτῳ ὕψος. σταδίων δὲ ὁ περὶ

στομα δίνουμε στὸν ἄρρωστο ὕστερα ἀπὸ τὸ φαγί του, γιὰ νὰ τονώσουμε τὸ κουρασμένο στομάχι του, ἔλα αὐτὰ τὸ νησί (ἐκεῖνο) ποὺ τὰ παλιὰ ἐκεῖνα χρόνια βρισκονταν κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο (καὶ κατὰ τὴν ἰερὰ), τὰ ἔβγαξε ἔλα ὠραία καὶ ἀξιοθαύμαστα καὶ σὲ μεγάλη ἀφθονία τὸ καθένα ἀπ' αὐτά. Μὲ τὸ νὰ τοὺς τὰ δίνῃ ἔλα αὐτὰ ἢ γῆς τοῦ νησιοῦ των, οἱ κάτοικοι (δὲν εἶχαν ἄλλες φροντίδες) καὶ κατασκευάζαν τοὺς ναοὺς καὶ τὰ βασιλικά παλάτια καὶ τὰ λιμάνια καὶ τοὺς ναυστάθμους. Καὶ ἔφτιαξαν σ' εὐχὴ τὴν ἄλλην χώρα τοὺς τὰ ἔργα ποὺ χρειάζονταν, μὲ τοῦτον ἔδω τὸν τρόπο.

VIII. Τὰ γεμάτα ἀπὸ νερὸ τῆς θάλασσης χαντάκια, ποὺ ἦταν ὀλόγυρα στὴν ἀρχαία μητρόπολη, πρῶτα μὲν τὰ γεφύρωσαν καὶ ἔφτιαξαν ὁδὸν νὰ πηγαίνῃ κανεὶς ἔξω καὶ μέσα ὡς τὰ βασιλικά παλάτια. Τὰ παλάτια δὲ τὰ ἔχτισαν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ πᾶνω στὸ ἴδιο μέρος ποὺ κατοίκησαν ὁ θεὸς (ὁ Ποσειδῶν) καὶ οἱ πρόγονοι τους. Τὰ ἑκατοικίησε δὲ ὁ ἑναὶς βασιλεὺς καὶ ὕστερα ὁ διάδοχός του. Καὶ ἂν καὶ ἦταν στολισμένα, ὁ κάθε βασιλεὺς τὰ ἐστόλιζε καὶ αὐτὸς καὶ προσπαθοῦσε νὰ ξεπεράσῃ ὅσο τοῦ ἦταν δυνατό τὸν προκάτογό του. Ἔτσι ἕκαμαν τὰ παλάτια αὐτὰ νὰ τὰ θαυμάζῃ κανεὶς εἶταν τὰ ἔβλεπε, γιὰ τὸ μεγαλεῖο καὶ τὴν ὀμορφίαν τῶν ἔργων ποὺ εἶχαν γίνεῖ σ' αὐτά. Ἄνοιξαν δὲ ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴ θάλασσα μεγάλο αὐλάκι, στὸ φάρδος τρία πλῆθρα καὶ στὸ βάθος ἑκατὸ πόδια, καὶ στὸ μᾶκρος πενήντα στάδια, ὡς τὸ ἑξωτερικὸ ὀλόγυρα χαντάκι (ποὺ ἦταν φράγμα τῆς μητρόπολης) καὶ ἔτσι τὰ πλοῖα ἀπὸ τὴ θάλασσα ἔπλεαν μέσο τοῦ στενοῦ αὐτοῦ καὶ ἔφθαναν ὡς τὸ ἑσωτερικὸ χαντάκι καὶ ἦταν σὰ νὰ βρισκονταν σὲ λιμάνι. Ἄνοιξαν μάλιστα καὶ στόμιό μεγάλο στὸ αὐλάκι, ὥστε νὰ μποροῦν νὰ περνοῦν ἀπ' ἐκεῖ μέσα καὶ τὰ μεγαλύτερα πλεούμενα. Κι' ἀκόμα καὶ στὶς ἑσωτερικὲς ζῶνες ἀπὸ χῶμα ποὺ ἂν τοῖχος περιτοίχιζαν (τὴ μητρόπολη) καὶ ἔφραζαν τὰ χαντάκια μὲ τὸ θαλασσινὸ νερὸ, ἄνοιξαν πέρασμα ἀπὸ τὸ ἑνα μέρος στὸ ἄλλο, ἐκεῖ ποὺ ἦταν τὰ γεφύρια, τόσο ὅσο νὰ χωρῇ μιὰ τρίτηρῃ καὶ τὸ σκέπασαν ἀπὸ πάνω, ὥστε τὸ πλοῖο νὰ περναῖ ἀπὸ κάτω, γιὰ τὴν τὰ χεῖλια ἀπὸ τὶς ζῶνες αὐτὲς εἶχαν ἀρκετὸ ὕψος πᾶνω ἀπὸ τὸ νερὸ τῆς θάλασσης. Ἦταν δὲ ἡ μὲν μεγαλύτερη ἀπὸ τὶς ὀλοστροφύγυλες αὐτὲς ζῶνες καὶ μὲ τὶς ἐποῖες ἡ θάλασσα ἐπικοινωνοῦσε κατ' εὐθείαν, τρία στάδια στὸ φάρδος, τὸ δὲ πρῶτωμα ποὺ ἀκολουθοῦσε εἶχε τὸ ἴδιο μᾶκρος. Ἀπὸ τὶς δυὸ δὲ ἄλλες ζῶνες τὸ μὲν χαντάκι μὲ τὸ θαλάσσιο νερὸ εἶχε φάρδος δυὸ στάδια, ἢ δὲ ζῶνῃ ἀπὸ ἐξῆρα εἶχε κι' αὐτὴ τὸ ἴδιο φάρδος. Τὸ χαντάκι πάλι ποὺ περιέζωνε ἔλο τὸ

116 αὐτὴν τὴν ἐν μέσῳ νῆσον περιθέων, ἣ δὲ νῆσος, ἐν ᾗ τὰ βασιλεία ἦν, πέντε σταδίων τὴν διάμετρον εἶχε. Ταύτην δὴ κύκλῳ καὶ τοὺς τροχοὺς καὶ τὴν γέφυραν πλεθρῖαιαν τὸ πλάτος οὖσαν ἔνθεν καὶ ἔνθεν λιθίνῳ περιβάλλοντο τείχει, πύργους καὶ πύλας ἐπὶ τῶν γεφυρῶν κατὰ τὰς τῆς θαλάττης διαβάσεις ἐκασταχόσε ἐκτισήσαντες· τὸν δὲ λίθον ἔτεμον ὑπὸ τῆς νῆσου κύκλῳ τῆς ἐν μέσῳ καὶ ὑπὸ τῶν τροχῶν ἔξωθεν καὶ ἐντός, τὸν μὲν λευκόν, τὸν δὲ μέλανα, τὸν δὲ Β ἔρουθρὸν ὄντα· τέμνοντες δὲ ἅμα ἐργάζοντο νεωσοίκους κοίλους διπλοῦς ἐντός, κατηρερεῖς αὐτῇ τῇ πέτρῳ. Καὶ τῶν οἰκοδομημάτων τὰ μὲν ἀπλά, τὰ δὲ μινγνόντες τοὺς λίθους ποικίλα ὑφαινον παιδιᾶς χάριν, ἠδονὴν αὐτοῖς ξύμφυτον ἀπονέμοντες· καὶ τοῦ μὲν περὶ τὸν ἔξωτάτω τροχῶν τείχους χαλκῶ περιελάμβανον πάντα τὸν περιδρομον, ὅλον ἀλοιφῇ προσχρώμενοι, τοῦ δ' ἐντός κατεῖερό περιέτηκον, C τὸν δὲ περὶ αὐτὴν τὴν ἀκρόπολιν θρεῖχάλκῳ μαρμαρυγὰς ἔχοντι πυρῶδεις.

IX. Τὰ δὲ δὴ τῆς ἀκροπόλεως ἐντός βασιλεία κατεσκευασμένα ὧδ' ἦν. Ἐν μέσῳ μὲν ἱερὸν ἄγιον αὐτόθι τῆς τε Κλειτοῦς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος ἄβατον ἀρεῖτος, περιβόλῳ χρυσοῦ περιβεβλημένον, τοῦτ' ἐν ᾧ κατ' ἀρχὰς ἐφύτιυσα καὶ ἐγέννησαν τὸ τῶν δέκα βασιλειδῶν γένος· ἔνθα καὶ κατ' ἐνιαυτὸν ἐκ πασῶν τῶν δέκα λήξαιον φραγαῖα αὐτοῖς ἀπετέλουν ἱερὰ ἐκείνων ἐκάστω. Τοῦ δὲ Ποσειδῶνος αὐτοῦ νεῶς D ἦν, σταδίων μὲν μήκος, εὖρος δὲ τρεῖς πλάθροις, ὕψος δ'

νησάκι πού ἦταν στὴ μέση, εἶχε φάρδος ἐνὸς σταδίου καὶ τὸ νηοῖ πού εἶχε τὰ παλάτια εἶχε διάμετρο πέντε στάδια. Τὸ νησάκι αὐτὸ ὀλόγυρα καθὼς καὶ τῆς γύρω σ' αὐτὸ ζώνης καὶ τὸ γεφύρι πού εἶχε φάρδος ἐνὸς πλάθρου καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, τὸ ἔφραξαν γύρω μὲ πέτρινο τείχος καὶ ἔφτιαξαν πύργους καὶ πόρτες πάνω στὰ γεφύρια καὶ ἀπὸ τὰ δυὸ μέρη ἀπὸ ὅπου περνοῦσε ἀπὸ κάτω ἢ θάλασσα. Ἰ-πῆρχαν δὲ λατομεῖα γύρω σὺ νησάκι αὐτὸ πού βρίσκονταν στὸ μέσο τοῦ μεγάλου νηοῦ καὶ ἀπὸ τὰ λατομεῖα αὐτὰ ἔδραζαν τὴν πέτρα πού χρειαζόνταν γιὰ νὰ φτιάξουν τὸ τείχος. Ἐπαίρναν ἔμωσ ἀκόμα πέτρες καὶ ἀπὸ τὰ τοιχώματα τῶν ζωνῶν καὶ ἀπὸ τὰ ἔξω μέρη καὶ ἀπὸ τὰ μέσα. Κι' ἄλλες ἀπ' αὐτὲς ἦταν ἄσπρες, ἄλλες δὲ μαυρὲς, κι' ἄλλες κόκκινες. Καὶ μιά πού ἐργάζονταν στὰ λατομεῖα (καὶ ἔδραζαν πολλές πέτρες) ἔφτιαξαν καθὼς ἐκούφωσαν τὸ μέρος αὐτὸ δυὸ μεγάλες καὶ βαθουλὲς ἀποθήκες γιὰ πλοῖα στὸ ἔσωτερο τοῦ νηοῦ, πού εἶχαν γιὰ σκεπὴ τὸν ἴδιο βράχο. Καὶ ἀπὸ τῆς οἰκοδομῆς πού ἔφτιαξαν ἄλλες μὲν ἦταν ἀπλές, ἄλλες δὲ τῆς ἔχτιζαν χρησιμοποιώντας λογισῶν λογισῶν πέτρες πού εἶχαν διαφορετικὰ χρώματα· κι' αὐτὸ ἔτσι γιὰ νὰ περνοῦν τὴν ὄρα τους καὶ νὰ εὐχαριστιῶνται ἔξωτερι- κεύοντας ἐκεῖνο πού τοὺς εὐχαριστοῦσε. Καὶ τὴν μὲν πρόσ- οψη ἔλου τοῦ τείχους πού ἦταν ὀλόγυρα στὴν τελευταία ἔξωτερικὴ ζώνη, τὴν ἔντυσαν μὲ χαλκὸ χρησιμοποιώντας αὐ- τὸν σὰν ἔξωτερο κρωματισμὸ, τὸν δὲ γύρο τοῦ ἔσωτερου τείχους τὸν ἔντυσαν μὲ καλλῆ (κασσίτερο) καὶ τὸ γύρο τοῦ τείχους τῆς Ἀκρόπολης μὲ μπρούτζο (ὄρειχαλκο) πού ἔλαμπε σὰν φωτιά.

IX. Τὰ παλάτια δὲ πού ἦταν μέσα στὴν Ἀκρόπολη ἦταν κατασκευασμένα ἔτσι δά. Στὸ μεσιανὸ μὲν μέρος ἦταν ἱερὸς ναὸς τῆς Κλειτοῦς καὶ τοῦ Ποσειδῶνα, πού ἀπαγορεύον- ταν στὸν καθένα νὰ τὸν πλησιάσῃ, κι' ἦταν περιτριγυρισμέ- νος μὲ μάντρα καμωμένη ἀπὸ χρυσό. Αὐτὸ τὸ μέρος ἦταν ἐκεῖνο ὅπου γιὰ πρώτη φορὰ πλάγιασαν ὁ Ποσειδῶν καὶ ἡ Κλειτώ καὶ ἔσπειραν καὶ ἐγέννησαν τὰ παιδιά πού ἔγιναν οἱ ἀρχῆγοι στῆς δέκα βασιλικῆς φυλῆς. Σὲ τοῦτο τὸν τόπο κάθε χρόνο ταχτικά ἀπὸ ἕλες τῆς δέκα περιφέρειες πού μοι- ράστηκαν μὲ τὸν κληρὸ ἐρχονταν (ἰντιπρόσωποι) καὶ ἔφε- ρναν ἀφιέρωματα στοὺς δυὸ θεοὺς, τὰ προφαντὰ ἀπὸ τοὺς καρ- πούς τῆς γῆς. Ἰπῆρχε δὲ καὶ ναὸς γιὰ τὸν ἴδιο τὸν Ποσει- δῶνα, πού τὸ μᾶκρος του ἦταν ἕνα στάδιο, τὸ φάρδος του τρεῖς πλάθρα καὶ τὸ ὕψος του τόσο, ὥστε νὰ κάμνῃ τὴν ἐν- τύπωση πὼς ἦταν ἀνάλογο μὲ τὸ μᾶκρος καὶ φάρδος τοῦ

ἐπὶ τοῦτοις σύμμετρον ἰδεῖν, εἶδος δέ τι βαρβαρικὸν ἔχον-
 τος· πάντα δὲ ἔξωθεν περιήλειραν τὸν νεῶν ἀργύρεον, πλὴν
 τῶν ἀκρωτηρίων, τὰ δὲ ἀκρωτήρια χρυσῶ· τὰ δὲ ἐντός,
 τὴν μὲν ὄροφην ἐλεφαντίνην ἰδεῖν πάσαν χρυσῶ καὶ ὀρει-
 χάλκην πεποικιλμένην, τὰ δὲ ἄλλα πάντα τῶν τοίχων τε καὶ
 κίωνων καὶ ἐδάφους ὀρειχάλκην περιέλαβον. Χρυσῶ δὲ ἀγάλ-
 ματα ἐπέστησαν, τὸν μὲν θεὸν ἐφ' ἄρματος ἐστῶτα ἐξ ὑποπέ-
 E ρων ἔκταν ἠνίοχον, αὐτὸν δὲ ὑπὸ μεγέθους τῆ κορυφῆ τῆς
 ὄροφης ἐφαπτόμενον, Νηρηΐδας δὲ ἐπὶ δελφίνων ἑκατὸν κύ-
 κλω· τοσαύτας γὰρ ἐνόμιζεν αὐτὰς οἱ τότε εἶναι· πολλὰ δ' ἄ-
 ἄλλα ἀγάλματα ἰδιωτῶν ἀναθήματα ἐτήν. Περὶ δὲ τὸν νεῶν
 ἔξωθεν εἰκόνας ἀπάντων ἔστασαν ἐκ χρυσοῦ, τῶν γυναικῶν
 καὶ αὐτῶν ὄσοι τῶν δέκα ἐγεγόνεσαν βασιλέων, καὶ πολλὰ
 εἰερα ἀναθήματα μεγάλα τῶν τε βασιλέων καὶ ἰδιωτῶν ἐξ αὐ-
 τῆς τε τῆς πόλεως καὶ τῶν ἔξωθεν ὄσων ἐπήρχον. Βαιμὸς τε
 117 δὴ ἐννεπτόμενος ἦν τὸ μέγεθος καὶ τὸ τῆς ἐργασίας ταύτης
 τῆ κατασκευῆ, καὶ τὰ βασιλεία κατὰ τὰ αὐτὰ κρέποντα μὲν
 τῷ τῆς ἀρχῆς μεγέθει, κρέποντα δὲ τῷ περὶ τὰ ἱερά κό-
 σμῳ. Ταῖς δὲ δὴ κρήναις, τῆ τοῦ ψυχροῦ καὶ τῆ τοῦ θερο-
 μοῦ νάματος, πληθὸς μὲν ἄφθονον ἔχουσαις, ἥδονῃ δὲ καὶ
 ἀρετῇ τῶν ὑδάτων πρὸς ἑκατέρω τὴν χροῖον θανμαστοῦ πε-
 φυκῆτος, ἐχρῶντο περιστησαντες οἰκοδομησεις καὶ δένδρων
 φύτευσεις κρηνοῦσας ὕδασι, δεξαμένας τε αὐτὰς μὲν ὑπαι-
 B θρίους, τὰς δὲ χειμερινὰς τοῖς θερμοῖς λουτροῖς ὑποπέ-
 γους περιτιθέντες, χωρὶς μὲν βασιλικὰς, χωρὶς δὲ ἰδιωτι-
 κάς, ἐτι δὲ γυναιξὶν ἄλλας καὶ ἐτέρας ἔκταν καὶ τοῖς ἄλ-
 λοις ὑποζυγίοις, τὸ πρόσφορον τῆς κοσμήσεως ἐκάστοις
 ἀπομένοντες. Τὸ δὲ ἀπορρέον ἦγον ἐπὶ τὸ τοῦ Ποσειδῶνος
 ἄλλος, δένδρα παντοδαπὰ δέκα ἕκκα ἕκκα τε δαυμόνιον ὑπὸ
 ἀρετῆς τῆς γῆς ἔχον, τὸ δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς ἔξω κύκλους δι-
 C ὀρειτῶν κατὰ τὰς γεφύρας ἐπωχέτευσον· οὐδὲ πολλὰ μὲν

ναοῦ. Ὁ ναὸς αὐτὸς ἦταν στῆ μορφῆ τοῦ βαρβαρικῆς τεχνο-
 τροπίας. Ὅλο τὸ ναὸ ὀλόγυρα στῆν ἐξωτερικῆ τοῦ δῆν τὸν
 ἐντυσαν μὲ ἀσήμι. ἔξω ἀπὸ τῆς γωνίης, ποὺ τῆς ἐντυσαν μὲ
 χρυσάφι. Στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ δὲ, τὴν μὲν ὄροφῆ ἔλη τὴν ἑκα-
 μαν ἀπὸ ἐλεφαντοκόκκαλο ποὺ εἶχε στολίδια ἀπὸ χρυσάφι
 καὶ μπροῦντζο, ἔλα δὲ τὰ ἄλλα μέρη, τοὺς τοίχους καὶ τοὺς
 στύλους καὶ τὸ πάτωμα τὰ ἐκπέπασαν μὲ μπροῦντζο. Μέσα
 στὸ ναὸ ἔστησαν ἀγάλμα (τοῦ Ποσειδῶνα), ποὺ τὸν παρίστα-
 νε νὰ στέκεται πάνω σὲ ἄρμα, νὰ ὀδηγῇ τὰ ἐξ πτερωτὰ
 ἀλογὰ τοῦ καὶ νὰ εἶναι τόσο ὕψηλός, ὥστε ἡ κεφαλὴ τοῦ
 νὰ ἐγγίξῃ τῆ σκεπῆ τοῦ ναοῦ. Γύρω τοῦ δὲ ὑπῆρχαν ἀγάλ-
 ματα ποὺ παρίσταναν Νηρηΐδες νὰ κῆθονται πάνω σ' ἑκατὸ
 δελφίνια καὶ αὐτὸ γιὰτὶ οἱ παλαιοὶ ἐκεῖνοι ἄνθρωποι πίστευαν
 πὼς οἱ Νηρηΐδες ἦταν ἑκατὸν δες-ἔδες. Ὑπῆρχαν ἑμὸς καὶ
 πολλὰ ἄλλα ἀγάλματα ποὺ ἦσαν ἀπιερώματα ἰδιωτῶν. Ὀλό-
 γυρα δὲ στὸ ναὸ κ' ἀπέξω σ' αὐτὸν ἦταν στημένες οἱ εἰκό-
 νες ἀπὸ χρυσάφι ἔλων τῶν γυναικῶν καὶ ἔλων τῶν ἀνδρῶν
 ποὺ κατὰγονταν ἀπὸ τοὺς δέκα πρώτους βασιλιάδες καὶ πολ-
 λὰ ἄλλα μεγάλα ἀπιερώματα καὶ τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἰδι-
 ωτῶν καὶ ἀπ' αὐτῆ τὴν ἴδια τὴν πολιτεία προερχόμενα καὶ
 φερμένα ἀπὸ τὰ ἔξω μέρη ὄσα ἐξουσίαζαν. Ὑπῆρχε ἀκόμη
 καὶ βωμὸς ἀνάλογος στὸν ὄγκο τοῦ καὶ στῆν φτιασιὰ τοῦ μὲ
 αὐτὰ (τὰ καλλιτεχνήματα), καὶ τὰ παλῆτια ἐπίσης ἦταν τέ-
 τοια ὥστε ν' ἀρμόζονταν καὶ στῆ μεγάλη δύναμη τῆς πολι-
 τείας καὶ νὰ ταираίξουν μὲ τὰ στολίδια ποὺ ἦταν ὀλόγυρα
 στὸ ναὸ. Ὅσο γιὰ τῆς δυὸ βρύσες ποὺ ἔβγαζαν ἡ μιὰ κρύο
 καὶ ἡ ἄλλη ζεστὸ νερὸ καὶ ποὺ εἶχαν μπόλιχο νερὸ, ἐπειδὴ
 ἐξυπηρετοῦσαν πάρα πολλὴ τῆς ἀνάγκης τῶν κατοίκων μὲ τῆς
 θαυμάσιες ἰδιότητές τῶν νερῶν τους, ἐφτιαξαν γύρω σ' αὐτὲς
 ἐγκαταστάσεις καὶ φύτεψαν ὕδροχαρῆ φυτὰ καὶ ἐφτιαξαν καὶ
 δεξαμενὲς ἄλλες μὲν ἔξω, στὰ χωράφια, (γιὰ νὰ τὰ ποτίζουν
 μὲ τὸ νερὸ τους) καὶ ἄλλες (μέσα στῆν πόλη) σκεπασμένες ἀπὸ
 πάνω καὶ ποὺ τὸ ζεστὸ τους νερὸ χρῆσάμευε γιὰ νὰ κῆμουν
 θερμὰ λουτρὰ τὸ χειμῶνα. Κι' ἦταν φτιαγμένες ἄλλες χωριστὰ
 γιὰ τοὺς ἰδιώτες καὶ ἄλλες γιὰ τοὺς βασιλιάδες. Ἐπίσης ὑπῆρ-
 χαν τέτοιες δεξαμενὲς καὶ γιὰ τῆς γυναικείας καὶ, ἄλλες γιὰ τὰ
 ἀλογα καὶ τὰ ἄλλα σπιτικά ζῶα. Εἶχαν στολίσαι δὲ τὴν κάθε
 μιὰ ἀπ' αὐτὲς μὲ τὰ κατὰλληλα στολίδια. Μὲ τὸ νερὸ δὲ ποὺ
 ἐτρεχε ἀπ' αὐτὲς ποτίζαν τὸ ἔλσος τοῦ Ποσειδῶνα, ποὺ εἶχε
 κάθε λογῆς δένδρα, πολὺ ὀμορφα καὶ πολὺ ψηλά, ἐξ αἰτίας
 τῆς γονιμότητος τῆς γῆς. Ἄλλο πάλι νερὸ ἀπὸ τῆς δεξαμε-
 νῆς αὐτῆς μὲ αὐλάκια τὸ ἐφερναν ὡς τῆς ἐξωτερικῆς ζῶνας,
 πρὸς τὸ μέρος ποὺ ἦταν τὰ γεφύρια· ἐκεῖ ὑπῆρχαν πολλοὶ

ιερά και πολλῶν θεῶν, πολλοὶ δὲ κῆποι και γυμνάσια ἐκχειροῦργητο, τὰ μὲν ἀνδρῶν, τὰ δὲ ἑπνων χωρὶς ἐν ἐκατέρῃ τῇ τῶν τροχῶν νήσῳ, τὰ τε ἄλλα και κατὰ μέσην τὴν μελιζ τῶν νήσων ἐξηρημημένος ἰππόδρομος ἦν αὐτοῖς, σταδίου τὸ πλάτος ἔχων, τὸ δὲ μήκος περὶ τὸν κύκλον ὄλον ἀφεῖτο εἰς ἑμίλλαν τοῖς ἑπνοις. Δορυφορικάι δὲ περὶ αὐτὸν D ἔνθεν τε και ἔνθεν οἰκήσεις ἦσαν τῷ πλήθει τῶν δορυφόρων· τοῖς δὲ πισιοτέροις ἐν τῷ σμικροτέρῳ τροχῷ και πρὸς τῆς ἀκροπόλεως μάλλον ὄντι διετίετατο ἡ φρουρά, τοῖς δὲ πάντων διαφέρουσι πρὸς πίστιν ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως περὶ τοὺς βασιλέας αὐτοὺς ἦσαν οἰκήσεις δεδομέναι. Τὰ δὲ νεώρια τριήρων μεστὰ ἦν και σκευῶν ὄσα τριήρσει προσήκει, πάντα ἐξηρημημένα ἰκανῶς. Και τὰ μὲν δὴ περὶ τὴν τῶν βασιλέων οἰκίαν οὕτω κατεσκευάσαι διαβάντι δὲ τοὺς λιμένας ἔξω E τρεῖς ὄντας ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς θαλάττης ἦσιν ἐν κύκλῳ τεῖχος, πενήκοντα σταδίου τοῦ μεγίστου τροχοῦ τε και λιμένος ἀπέχον πανταχῇ, και συνέκλειεν εἰς ταῦτὸν πρὸς τὸ τῆς διώρυγος στόμα τὸ πρὸς θαλάττης. Τοῦτο δὴ πᾶν συνφεκειτο μὲν ἐπὸ πολλῶν και πικνῶν οἰκήσεων, ὃ δὲ ἀνάπλους και ὁ μέγιστος λιμὴν ἔγμεν πλοίων και ἐμπόρους ἀφικνουμένων πάντοθεν, φωνῆν και θόρυβον παντοπαδῶν κτύπον τε μεθ' ἡμέραν και διὰ νυκτὸς ἐπὸ πλήθους παρεχομένων.

X. Τὸ μὲν οὖν ἄστυ και τὸ περὶ τὴν ἀρχαίαν οἰκίαν σκεδὸν ὡς τότε ἔλέχθη νῦν διευμημόνευται· τῆς δ' ἄλλης 118 χώρας ὡς ἡ φύσις εἶχε και τὸ τῆς διακοσμήσεως εἶδος, ἀπομνημονεύουσαι πειρατέον. Πρῶτον μὲν οὖν ὁ τόπος ἄπας ἐλέγετο σφόδρα τε ὑψηλὸς και ἀπότομος ἐκ θαλάττης, τὸ δὲ

1. Ἐννοεῖ ἰππόδρομο. Παρακάτω τὸ ἀπεξηγεῖται.

2. Και ἀπὸ μέσας και ἀπ' ἔξω.

ναοὶ και πολλῶν θεῶν ἱερά, καθὼς και κῆποι και πολλὰ γυμναστήρια φτιαγμένα ἄλλα μὲν γιὰ τοὺς ἀντρες και ἄλλα γιὰ τὰ ἄλογα¹, χωριστὰ δὲ καθε μιά ἀπὸ τῆς δυο ζῶνες πὸν περικύκλωναν τὸ νησί, εἶχαν δὲ ἔξδν ἀπὸ τὰ ἄλλα, και στή μέση τοῦ μεγαλύτερου νησιοῦ, ἰππόδρομο πὸν ἦταν ἔξχωριστὸς (ἀπ' τὰ ἄλλα γυμναστήρια) και πὸν τὸ φάρδος τοῦ ἦταν ἕνα στάβις και τὸ μάκρος του ἔπιανε ὄλο τὸ γῦρο τοῦ νησιοῦ, σ' αὐτὸν δὲ ἔτρεχαν τὰ ἄλογα πὸν δὲ ἔπερσῆν τὸ ἄλλο. Ὀλόγυρα δὲ στὸν ἰππόδρομο, και ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος και ἀπὸ τὸ ἄλλο², ὑπήρχαν κατοικίες, γιὰτὶ οἱ σωματοφύλακες τῶν βασιλέων ἦσαν πολλοί. Ἀπ' αὐτοὺς πάλι ἐκείνουσ πὸν ἦταν οἱ πὸν πιστοὶ τοὺς ἔδαξαν νὰ φυλάνε τὴ μικρότερη ζώνη, ἡ ὄποια ἦταν και ἡ πὸν κοντὰ στὴν Ἀκρόπολη. Σὲ κείνουσ δὲ πὸν ἦταν οἱ πὸν ἀφωσιωμένοι (στοὺς ἀρχόντουσ) εἶχαν δοθη οἰκήματα μέσα στὴν Ἀκρόπολη, γῦρω ἀπὸ τὰ Ἀνάκτορα. Και τὰ ὑπόστεγα τῶν πλοίων ἦταν γεμάτα ἀπὸ τριήρεις και ἀπὸ τὰ ἔξαρτῦματά τουσ. Και ὄλα ἦταν μὲ πολλὴ τάξη βαλμένα. Και ὄσα μὲν χραιομέουαν γιὰ κατοικία και διαμονὴ τῶν βασιλέων ἔτοι ἦταν φτιαγμένα. Ἀμα δὲ περνοσε κανένας τὰ λιμάνια, πὸν ἦταν τρία, γιὰ νὰ βγῆ ἔξω, ἕνα τεῖχος πὸν ἦταν ὄλόγυρα τοῦ νησιοῦ και πὸν ἀρχίζε ἀπὸ τὴ θάλασσα και σ' ὄλεε, τῆς μεριέσ τουσ βρίσκοταναι μακριὰ ἀπὸ τὴ μεγαλύτερη ζώνη και ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο λιμάνι πενήντα στάδια, ἀνταμώνονταν στὸ ἴδιο μέρος πὸν ἀρχίζε και ἡ διώρυγα ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θάλασσας. Μέσα στὸ φρούριο ὑπήρχαν ἕνα σωρ σπίτια τὸ ἕνα κοντὰ στὸ ἄλλο, ἡ δὲ διώρυγα και τὸ λιμάνι ἦταν γεμάτα ἀπὸ πλεούμενα και ἐμπόρουσ πὸν ἔφταναν ἀπὸ ὄλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Και ἐπειδὴ ἦταν πολλοὶ οἱ ἐμποροί, ἔκαναν μεγάλη φασαρία μὲ τῆς φωνέσ τουσ. Και ἦταν πολὺς ὁ θόρυβος πὸν ἔκαναν και ὁ κρότος (ἀπὸ τὰ ἐμπορεύματα πὸν μεταφέροναι κλπ.) ὄχι μονάχα τὴν ἡμέρα μὰ και τὴ νύχτα.

X. Γιὰ μὲν λοιπὸν τὴν πρωτεύουσα και γιὰ ἔ.τι σχετίζεται μὲ τὰ ἀρχαῖα καλῶσια (τῆς Ἀτλαντίδας) σχεδὸν ἔπωσ τότε τὰ διηγηθήσαν (οἱ λείρεῖ τῆς Αἰγύπτου) τὰ χεῖ κρατήσει τὸ μνημονικό μου και τὰ ἔχω ἱστορήσει. Πρέπει δὲ νὰ προσπαθήσω νὰ διηγηθῶ πῶσ ἦταν τὰ φυσικά χαρακτηριστικά τῆς ὑπόλοιπης χώρας και τί λογῆσ ἦταν ὁ τεχνικός στολισμός τῆς. Πρῶτα μὲν—λέει ἡ παράδοση—πὸς ἄλος ὁ τόπος ἦταν και πὸν ὑψηλὸς και ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θάλασσας ἀπότομος. Ὀλοσ πάλι ὁ γῦρω στὴν πολιτεία κάμπος, τὴν μὲν πολιτεία τὴν περικύκλιωνε, ἦταν ἔμωσ κι' αὐτὴ περιτριγυρισμένη ἀπὸ βουνα πὸν οἱ πλαγιέσ τουσ ἔφταναν ὡσ τὴ θά-

περι τὴν πόλιν πᾶν πεδῖον, ἐκείνην μὲν περιέχον, αὐτὸ δὲ κύκλω περιεχόμενον ὄρεισι μέχρι πρὸς τὴν θάλατταν καθειμένους, λείων καὶ ὄμαλές, πρόμηκες δὲ πᾶν, ἐπὶ μὲν θάτερα τρισχιλίων σταδίων, κατὰ δὲ μέσον ἀπὸ θαλάττης ἄνω διαχιλίων. Ὁ δὲ τόπος οὗτος ἔλθης τῆς νήσου πρὸς νότον ἐτέρωπτο, ἀπὸ τῶν ἄρκτων κατάβορρος· τὰ δὲ περι αὐτῶν ὄρη τότε ἔθνετο πλήθος καὶ μέγεθος καὶ κάλλος παρὰ πάντα τὰ νῦν ὄντα γεγονέναι, πολλὰς μὲν κώμας καὶ πλουσίας περιόικων ἐν ἑαυτοῖς ἔχοντα, ποταμούς δὲ καὶ λίμνας καὶ λειμῶνας τροφήν τοῖς πᾶσιν ἡμέρους καὶ ἀργίους ἰκανὴν θρέμμασιν, ἔλην δὲ καὶ πλήθει καὶ γένεσι ποικίλην

C ξύμασι τε τοῖς ἔργοις καὶ πρὸς ἕκαστα ἄφθονον. Ὡδε οὖν τὸ πεδῖον φύσει καὶ ὑπὸ βασιλείων πολλῶν ἐν πολλῷ χρόνῳ διεπεπόνητο. Τετράγωνον μὲν αὐτὸ ἔπιχε τὰ πλεῖστα ὄρθον καὶ πρόμηκες, ὁ τι δ' ἐνέλειπε, κατεῦθοντο τάφρου κύκλω περιορχήσεως· τὸ δὲ βάθος καὶ πλάτος τὸ τε μήκος αὐτῆς ἄπιστον μὲν τὸ λεχθέν, ὡς χειροποιήτων ἔργων, πρὸς τοῖς ἄλλοις διαπονήμασι τοσοῦτον εἶναι, ὀητέον δὲ ὃ γε ἠκούσαμεν· πλεθρον μὲν γὰρ βάθος ὀρόφοντο, τὸ δὲ πλά-

D τος ἀπάντη σταδίου, περι δὲ πᾶν τὸ πεδῖον δρυχθείσα συνέβαινε εἶναι τὸ μήκος σταδίων μυρίων. Τὰ δ' ἐκ τῶν ὄρων καταβαίνοντα ὑποδεχομένη ἑνύματα καὶ περὶ τὸ πεδῖον κυκλωθεῖσα, πρὸς τὴν πόλιν ἔνθεν τε καὶ ἔνθεν ἀφικομένη, ταύτη πρὸς θάλατταν μεθεῖτο ἔκρειν. Ἄνωθεν δὲ ἀπ' αὐτῆς τὸ πλάτος μάλιστα ἑκατὸν ποδῶν διώρυγες εὐθεῖαι τετμημένα κατὰ τὸ πεδῖον πάλιν εἰς τὴν τάφρον τὴν πρὸς θαλάττης ἀφείντο, ἑτέρα δὲ ἀπ' ἑτέρας αὐτῶν σταδίους ἑκατὸν ἀπέτεχεν ἢ δὴ τὴν τ' ἐκ τῶν ὄρων ἔλην κατήγον εἰς τὸ ἄστυ

1. Δηλαδή ὁ κάμπου.

λασσα. Ὁ κάμπου αὐτὸς ἦταν ἕνα (μεγάλο) ἰσιωμα, χωρὶς νὰ ἔχη καθόλου κατεβάσματα καὶ ἀνηφοριές. Ἦταν δὲ ὅλη μακροῦλη καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἦταν τὸ μᾶκρος τῆς τρεῖς χιλιάδες στάδια, καὶ ἀπὸ τῆ θάλασσα ὡς τὴ μέση τοῦ κάμπου ἐπάνω ἀπὸ δυὸ χιλιάδες στάδια. Αὐτὸ τὸ μέρος τοῦ νησιοῦ¹, ὀλόκληρο, ἔβλεπε πρὸς τὸ νοτιὰ καὶ ὁ βοριάς δὲν τὸ ἔπιανε καθόλου. Ὅσο γιὰ τὰ βουνὰ ποῦ εἶχε τότε ὀλόγυρά του, τὰ παينوῦσαν, γιὰτὶ ἦταν ἀνώτερα ἀπὸ ἑλ' Ἔσα ὑπάρχον τῶρα καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸ καὶ κατὰ τὴ μεγαλωσύνη καὶ κατὰ τὴν ὁμορφιά, γιὰτὶ εἶχαν ἀνάμεσα τοὺς πολλὰ καὶ πλοῦσια κατοικημένα χωριά, ποτάμια καὶ λίμνες καὶ λειβάδια ποῦ ἔδιναν μπόλικη τροφή σὲ ἑλα : καὶ στὰ ἡμέρα καὶ στὰ ἄγρια ζῶα. Εἶχαν καὶ δέντρα πολλὰ καὶ ἀπὸ κάθε εἶδος, ποῦ προμήθευαν ξυλεῖα ὄχι μόνο γιὰ κάθε γενικὰ ἐργασία μὰ καὶ γιὰ κάθε εἰδικὴ περίπτωση. Τέτοια λοιπὸν ἦταν ἡ παραγωγικότητα τοῦ κάμπου αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τῆ φύση ἦταν φτιαγμένος ἔτσι καὶ χάρει στὰ (τεχνικὰ) ἔργα πολλῶν βασιλέων μέσα σὲ διάστημα πολλῶν χρόνων. Ἦταν μὲν τὸ σχῆμα τοῦ κάμπου αὐτοῦ τετράγωνο καὶ στὰ περισσότερα μέρη ὄρθο καὶ μακροῦλό, ἔπου ὁμοῦς ἦταν ἀκανόνιστο τὸ εἶχαν ἰσάσει, γιὰτὶ ἀνοίξαν χαντάκια ὀλόγυρα. Τὸ βάθος δὲ ἀπὸ κάθε τέτοια χαντάκια καθὼς καὶ τὸ φάρδος καὶ τὸ μᾶκρος ἦταν τόσο ποῦ καὶ μὲν δυσκολεύεται κανεὶς νὰ πιστέψῃ τὰ ὅσα λένε, γιὰτὶ δύσκολο ἦταν νὰ γίνῃ ἕνα τέτοιο (μεγάλο) ἔργο μὲ μόνο τῆ χειρωνακτικῆ ἐργασία καὶ ποῦ σὲ σύγκριση μὲ ἄλλα ἔργα νὰ παρουσιάζεται καταπληχτικὰ πὸ μεγάλο, ὠστόσο πρέπει νὲ ἀναφέρουμε ἐκεῖνο ποῦ ἔχουμε ἀκούσει. Εἶχαν μὲν σκάψει σὲ βάθος ἕνός πλεθρον καὶ σὲ φάρδος σὲ ἑλα τὰ μέρη τοῦ ἑνὸς σταδίου. Τὸ σκαμμένο τοῦ μέρος ὀλόγυρα στὸν κάμπο τὸ χυγιε νὰ ἔχη μᾶκρος δέκα χιλιάδες στάδια. Δέχονταν ἀκόμη τὸ χαντάκι αὐτὸ ἑλα τὰ νερά ποῦ κατέβαιναν ἀπὸ τὰ βουνὰ. Εἶχε δὲ ζωσμένο ἑλὸν τὸν κάμπο καὶ ἔφτανε καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὡς τὴν πολιτεία, καὶ προχωροῦσε (τὸ χαντάκι) πρὸς τὴ θάλασσα, ἔπου ἔχυνε τὰ νερά. Ἀπὸ τὸν ὄχθο τοῦ χαντακιοῦ ἀρχίζαν αὐλάκια ποῦ εἶχαν τὸ πολὺ ἑκατὸ πόδια φάρδος, ἀνοικμένα μέσα στὸν κάμπο σὲ ἰσες (παράλληλες) γραμμὲς καὶ τὰ ὅποια εἶχαν τέτοια κλίση, ὥστε τὰ νερά νὰ χύνονται στὸ χαντάκι ποῦ ἦταν κοντὰ στὴ θάλασσα. Ἦταν δὲ ἕνα αὐλάκι μακρὺ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἑκατὸ στάδια. Μέσον αὐτῶν τῶν αὐλακίων κατέβαζαν στὴν πολιτεία καὶ τὴν ξυλεῖα ἀπὸ τὰ βουνὰ καὶ μετακόμιζαν μὲ πλοσυμένα τὰ ἄλλα προϊόντα, ἀφοῦ ἐννοεῖται ἀνοίξαν ἄλλα χαντάκια

Ε και τάλλα δὲ ὥραϊα πλοῖος κατοκομίζοντο, διάπλους ἐκ τῶν διωρῶν εἰς ἀλλήλιας τε πλαγίας καὶ πρὸς τὴν πόλιν τεμώντες. Καὶ δις δὴ τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν γῆν ἐκαρποῦντο, χειμῶνος μὲν τοῖς ἐκ διῶς ὕδασι χρώμενοι, θέρους δὲ ὄσα γῆ φέρει, τὰ ἐκ τῶν διωρῶν ἐπάγοντες νάματα. Πλήθος δέ, τῶν μὲν ἐν τῷ πεδίῳ χρησίμων πρὸς πόλεμον ἀνδρῶν ἐτέτακτο τὸν κλῆρον ἑκαστον παρέχειν ἄνδρα ἡγεμόνα, τὸ δὲ 119 τοῦ κλήρου μέγεθος εἰς δέκα δεκάκις ἦν στάδια, μυριάδες δὲ ξυμπάντων τῶν κλήρων ἦσαν ἑξ' τῶν δὲ ἐκ τῶν ὄρων καὶ τῆς ἄλλης χώρας ἀπέταρον μὲν ἀριθμὸς ἀνθρώπων ἔλεγχο, κατὰ δὲ τόπους καὶ κώμας εἰς τοῖτους τοὺς κλήρους πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἄπαντες διενεμέχθη. Τὸν οὖν ἡγεμόνα ἦν τεταγμένον εἰς τὸν πόλεμον παρέχειν ἕκτον μὲν ἄρματα πολεμιστηρίου μόριον εἰς μύρια ἄρματα, ἵππους δὲ δύο καὶ Β ἀναβάτας, εἰ δὲ ξυνορίδα χωρὶς ἄφρου καταβάτην τε σμηκράσιδα καὶ τὸν ἀμφοῖν μετ' ἐπιβάτην τοῖν ἵπποιν ἥλιον ἔχουσαν, ὀπλίτας δὲ δύο καὶ τοξότας σφενδονήτας τε ἑκατέρους δύο, γυμνήτας δὲ λιθοβόλους καὶ ἀκοντιστάς τρεῖς ἑκατέρους, ναύτας δὲ τέταρτος εἰς πλήρωμα διακοσίων καὶ χιλίων νεῶν. Τὰ μὲν οὖν πολεμιστήρια οὕτω διετέτακτο τῆς βασιλικῆς πόλεως, τῶν δὲ ἐννέα ἄλλα ἄλλως, ἃ μακροῦς ἂν χρόνος εἴη λέγειν.

С XI. Τὰ δὲ τῶν ἀρχῶν καὶ τιμῶν ὧδ' εἶχεν ἡ ἀρχῆς διακοσμηθέντα. Τῶν δέκα βασιλείων εἰς ἑκάστος ἐν μὲν τῷ καθ' αὐτὸν μέρει κατὰ τὴν αὐτοῦ πόλιν τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν πλείστον νόμων ἤρχε, κολάζων καὶ ἀποκινῶνς ὄντιν¹ ἐθέλησειεν² ἢ δὲ ἐν ἀλλήλοισι ἀρχῆ καὶ κοινοῖα κατὰ ἐπιστολάς ἦν τὰς τοῦ Ποσειδῶνος, ὡς ὁ νόμος αὐτοῖς παρέδωκε καὶ γράμματα ὑπὸ τῶν πρώτων ἐν στήλῃ γεγραμμένα δρεικαλίην, ἢ κατὰ μέσσην τὴν νῆσον ἔκειτο ἐν ἱερῷ Ποσειδῶ-

1. Δηλαδή τὰ νερά τῆς βροχῆς γιατί ὁ Ζεὺς ἦταν καὶ θεὸς τῆς βροχῆς.

2. Κάθε δηλαδή περιοχὴ πρὸς ἀνῆκε στήν ταύτη πατριὰ καὶ εἶχε ἐπὶ κεφαλῆς τῆς τὸν ταύτη ἄρχοντα.

3. Κ' εἶθ' ἕκαστα παράφραση γιὰ νὰ δώσω καλύτερα τὸ νόημα τοῦ ἀρχαίου κειμένου.

πλάγια γιὰ νὰ συγκοινωνῇ τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο καθὼς καὶ μὲ τὴν πολιτείαν. Σέβευαν δὲ δύο φορές τὸ χρόνον ἀπὸ τῆ γῆ τους. Τὸν μὲν χειμῶνα χρησιμοποιοῦντας (στὴν καλλιέργεια τῆς γῆς) τὰ νερά ποῦ ἔρχονταν ἀπὸ τὸ Δία¹, τὸ δὲ καλοκαίρι (χρησιμοποιοῦντας) τὰ νερά τῶν πηγῶν. Τὰ ἔφεραν δὲ τὰ νερά αὐτὰ (στὸν κάμπο) μὲ τὰ ἀλλάκια ποῦ ἐφτιαζαν. Σχετικὰ δὲ μὲ τὸν ἀριθμὸ τῶν πολεμιστῶν ποῦ ἔπρεπε νὰ στρατολογήσθον ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ κάμπο ποῦ ἦταν κανονισμένη (ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτὸ τὰ πράγματα) ἔτσι. Κάθε κλήρος² ἦταν κανονισμένο νὰ δίνῃ ὠριμένον ἀριθμὸν ἀπὸ πολεμιστῶν. Ἡ ἔκταση τοῦ κάθε κλήρου ἦταν ἑκατὸ στάδια καὶ ὅλοι οἱ κλήροι ἦταν ἐξήντα χιλιάδες. Λέγανε δὲ πὺς οἱ ἄνθρωποι ποῦ κατοικοῦσαν αὐτὸ βουνὰ καὶ τὰ ἄλλα μέρη τῆς χώρας ἦταν ἀμέτρητοι. Ἦταν δὲ μοιραμένοι σὲ χωριὰ καὶ συνοικισμοὺς καὶ ὄργανωμένοι ὁμοίμορφα καὶ εἶχε ὁ κάθε συνοικισμὸς καὶ τὸ κάθε χωριὸ τὸν ἀρχηγό του. Ὁ ἀρχηγὸς λοιπὸν, ἅμα γίνονταν πόλεμος, ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ δίνῃ τὸ ἓνα ἕκτο τῶν στρατιωτῶν ποῦ χρειάζονταν ἓνα πολεμικὸ ἄρμα. Ἦπῃρχαν δὲ δέκα χιλιάδες πολεμικὰ ἄρματα. Ἐπίσης ἔδινε δύο ἄλογα καὶ δύο καθάλλαραιους, καὶ ἔξον ἀπ' αὐτούς, καὶ ἓνα ζευγάρι ἄλογα κατάλληλα γιὰ νὰ τραβοῦν ἀμάξι, δὲν ἔδινε ἕμους τὸ ἀμάξι. Κι' ἀκόμα ἔδινε ἓνα πεζὸ στρατιώτῃ μὲ μικρὴ ἀσπίδα, ἓνα ἀλογόλατῃ ποῦ νὰ καθάλλικει καὶ τὰ δύο ἄλογα τοῦ ἄρματος καὶ νὰ τὰ κουμαντάρῃ, δύο πεζοὺς στρατιώτες βαριά ὀπλισμένους καὶ δύο τοξότες καὶ δύο σφενονήτες. Κι' ἀκόμα καὶ γυμνοὺς (ἐλαφρὰ ὀπλισμένους) στρατιώτες καὶ πετροβολητῆς καὶ ἀκοντιστῆς ἀπὸ τρεῖς, καὶ ἀπὸ τέσσαρες ναῦτες σὲ καθένα ἀπὸ τὰ χίλια διακόσια πλοῖα. Ἡ μὲν λοιπὸν πολεμικὴ ὀργάνωση τῆς βασιλικῆς πολιτείας τέτοια ἦταν. Στὰ ἄλλα δὲ ἐννέα τμήματα τοῦ νησιοῦ ἦταν ὄργανωμένα ἄλλοῦ μὲν ἔτσι καὶ ἄλλοῦ ἄλλοιῶς, θὰ χρειάζονταν ἕμους πολλὸς καιρὸς γιὰ νὰ τὰ ἐκθέσω (εἰθὺς λεπτομερειακά).

XI. Ἀναφορικὰ δὲ μὲ τὰ ἀξιώματα καὶ τῆς τιμῆς κανονίστηκαν ἔξ ἀρχῆς ἔτσι τὰ ζήτηματα αὐτὰ μέσα στὴν πολιτεία. Ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς βασιλιάδες στὴν περιοχὴ του ποῦ ἦταν τὸ δικὸ του μερίδιο καὶ στὴν πολιτεία του εἶχε ἐξουσία πάνω στοὺς περισσότερους ἀνθρώπους καὶ ἦταν ὁ κριτὴς καὶ νομοθέτης τῶν περισσότερων νόμων³. Ἐτιμωροῦσε λοιπὸν καὶ ἐθανάτωνε ὅποιον ἤθελε. Οἱ σχέσεις ἕμους ἀνάμεσα στοὺς βασιλιάδες καὶ ἡ ἀσκηση τῆς (ἐξωτερικῆς) ἐξουσίας τους γίνονταν σύμφωνα μὲ τῆς διατάξεις τοῦ Ποσειδῶνα, καθὼς ὄριζεν ὁ νόμος ποῦ τοὺς παραδίδθηκε ἀπὸ γε-

D νος, οἱ δὴ δι' ἐνιαυτοῦ πέμπτου, τοτε δὲ ἐναλλάξ ἔκτου, συνελόντο, τῷ τε ἀρτίῳ καὶ τῷ περιττῷ μέρος ἴσον ἀπο- νέμοντες, ξυλλεγόμενοι δὲ περὶ τε τῶν κοινῶν βουλευόντο καὶ ἐξήταζον εἰ τίς τις παραβαίνοι, καὶ ἐδίκαζον. Ὅτε δὲ δικάζειν μέλλοιεν, πίστεις ἀλλήλοις τοιάσδε ἐδίδοσαν πρό- τερον. Ἀφ' ἑτῶν ὄντων ταύρων ἐν τῷ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερῷ, μόνου γιγνόμενου δέκα ὄντες, ἐπευξάμενοι τῷ θεῷ τὸ κεχα- E ρισμένον αὐτῷ θῦμα εἰεῖν, ἄνευ οὐδ' ἄλλου ἐύλοιοι καὶ βρό- χιοι ἐθήρευον, ὃν δὲ ἔλοιοι τῶν ταύρων, πρὸς τὴν στήλην προσαγαγόντες κατὰ κορυφὴν αὐτῆς ἐφοριτοῦν κατὰ τῶν γραμμάτων ἐν δὲ τῇ στήλῃ πρὸς τοὺς νόμους ὄρκος ἦν με- γάλαις ἀρῆς ἐπευχόμενος τοῖς ἀπειθοῦσιν. Ὅτι ὄν κατὰ τοὺς αὐτῶν νόμους θύσαντες καθαγίζοιεν πάντα τοῦ ταύ- 120 ρου τὰ μέλη, κρατήρα κεράσαντες ὑπὲρ ἑκάστου θρόμβον ἐνέβαλλον αἵματος, τὰ δ' ἄλλ' εἰς τὸ πῦρ ἔφερον, περικα- θήρατες τὴν στήλην· μετὰ δὲ τοῦτο χρυσαῖς φιάλαις ἐκ τοῦ κρατήρος ἀρνύμενοι, κατὰ τοῦ πυρὸς σπένδοντες ἐπόμνυ- σαν δίκασιν τε κατὰ τοὺς ἐν τῇ στήλῃ νόμους καὶ κολά- σαι εἰ τίς τις πρότερον παραβεβηκῶς εἴη, τὸ τε αὖ μετὰ τοῦτο μηδὲν τῶν γραμμάτων ἐκόντες παραβήσονται, μηδὲ B ἄρξειν μηδὲ ἄρχοντι πείσονται πλὴν κατὰ τοὺς τοῦ πατρὸς ἐπιτάττοι νόμους. Ταῦτα ἐπευξάμενος ἕκαστος αὐτῶν αὐτῷ καὶ τῷ ἀφ' αὐτοῦ γένει, πῶν καὶ ἀναθείς τὴν φιά-

νεὰ σὲ γενεὰ καὶ ποὺ τὸν εἶχαν οἱ πρῶτοι βασιλιᾶδες χα- ραγμένο μὲ γράμματα πάνω σὲ μιὰ μπρούτζινη στήλη ποὺ βρισκόνταν στὸ μέσο τοῦ νηοῦ καὶ μέσα στὸ ναὸ τοῦ Πο- σειδῶνα. Οἱ βασιλιᾶδες λοιπὸν αὐτοὶ μαζεύονταν μιὰ φορὰ στὰ πέντε χρόνια καὶ μιὰ φορὰ στὰ κάθε ἔξη, γιατί ἐξ Ἰσου τιμοῦσαν καὶ τοὺς μονοὺς ἀριθμοὺς καὶ τοὺς ζυγούς, κι' ἐταν μαζεύονταν σκέφτονταν καὶ ἐπαίρναν ἀποφάσεις καὶ γιὰ τὰ ζητήματα ἐκεῖνα ποὺ ἦταν κοινὰ γιὰ ὅλα τὰ βασίλεια, καὶ ἐξέταζαν ἂν κανένας ἔκαμε καμμιὰ παράβαση τοῦ (θεῖ- κοῦ) νόμου, καὶ ἀκόμα δικάζαν (διάφορες ὑποθέσεις). Ὅταν δὲ ἐμελλαν νὰ δικάσουν, ἔδιναν πρωτότερα ὁ ἕνας στὸν ἄλ- λον τοῦτες ἐδῶ τίς (ἐνόρκεις) διαθεβαιώσεις γιὰ τὸ ὅτι θὰ δικάζαν τίμια. Ἀφοῦ ἀφήναν μέσα στὸ ναὸ τοῦ Ποσειδῶνα ἐλευθέρους ταύρους, ἔμεναν οἱ δέκα μόνου τοὺς (μέσα στὸ ναὸ), καὶ τότε παρακαλοῦσαν (πρῶτα) τὸ θεὸ νὰ διαλέξῃ τὸ θῦμα ἢ ποὺ θὰ τὸν εὐχαριστοῦσε νὰ θυσιάσῃ. Ἐπειτα κυνηγοῦσαν τοὺς ταύρους, χωρὶς ὄπλα, παρὰ μὲ ζῶλα καὶ σурτοθηλιές, καὶ ὅποιον ἀπὸ τοὺς ταύρους ἐπία- ναν, ἀφοῦ τὸν ἔφεραν μπροστὰ στὴ στήλη (ποὺ εἶχε χαραγμένο τὸ νόμο), τὸν ἐσφραζαν στὴν ἀκρὴ τῆς στήλης καὶ στὸ μέρος ποὺ ἦταν ἀντίκρου στὰ γράμματα. Στὴ στήλη δὲ μαζὶ μὲ τοὺς νόμους ἦταν χαραγμένος καὶ ὁ ὄρκος, ποὺ εἶχε φοβερὲς κατάρες γιὰ κείνους ποὺ θὰ παρέβαιναν τοὺς νόμους. Ἄμα λοιπὸν σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους των, τελειώ- ναν τὴ θυσία καὶ ἐδιάβαζαν ἢ εὐχῆς πάνω σ' ὅλα τὰ μέλη τοῦ ταύρου ἔχονταν (οἱ βασιλιᾶδες) ὁ καθένας γιὰ λογαρια- σμὸ του μέσα σ' ἕναν κρατήρα (χιούπι), ποὺ εἶχε νερωμένο κρασί, σταλαγματιὰ σταλαγματιὰ τὸ αἷμα τοῦ ταύρου, ἔρρι- χναν δὲ τὰ ἄλλα κομμάτια του στὴ φωτιά, ἀφοῦ καθάριζαν τὴ στήλη ἀπὸ ὅλες τίς μεριές. Καὶ ὕστερα ἀπὸ (τὴν ἱερο- τελειοτῆα) αὐτῆ, ἐπαίρναν μὲ χρυσοῦς κοῦπες (τὸ ἁγιασμένο ὕδρ) ποὺ ἦταν μέσα στὸν κρατήρα, τὸ ἔρριχναν στὴ φω- τιά, κάνοντας σπονδὲς καὶ ὀρκίζονταν πὺς θὰ δικάσουν σύμ- φωνα μὲ τοὺς νόμους ποὺ ἦταν χαραγμένοι στὴ στήλη καὶ θὰ τιμωρήσουν ἐκεῖνον ποὺ τυχὸν πρωτότερα παραβίασε τοὺς νόμους. Καὶ (ὀρκίζονταν ἀκόμα) πὺς ἔπειτα ἀπ' αὐτὸ καμμιὰ διάταξη ἀπὸ τοὺς γραμμένους νόμους θεληματικῶς δὲν θὰ παραβοῦν καὶ οὔτε θὰ κυβερνήσουν (στὸ μέλλον παρὰ τοὺς νόμους), καὶ εἰ θὰ ὑπακούουν στὸν (ἀνώτερο) βασι- λιά, μόνο ἂν τοὺς διατάσῃ σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους τοῦ πατέρα των. Ἀφοῦ εὐχόνταν αὐτὰ ὁ καθένας ἀπ' αὐτοὺς γιὰ τὸν ἑαυτοῦ καὶ γιὰ τὴ γενεὰ του, ἔπινε (ἀπὸ τὸ ὕδρ) ποὺ εἶχε ὁ κρατήρας) καὶ (ὕστερα) ἀπέρριψε τὴν κοῦπα

1. Δηλαδή τὸν ταῦρο ποὺ ἐμελλε νὰ σφαγῇ.

2. Δηλαδή ἔλεγαν τίς κανονισμένες εὐχῆς γιὰ νὰ εἰσκακοῦσθουν ἀπὸ τοὺς θεοὺς καὶ δεχθῶν τὴ θυσία. Ἐτοὶ λάμει σήμαρα : ὁ παπᾶς διαβάσει εὐχῆ.

λην εις τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ, περὶ τὸ δειπνον καὶ τὰναγκαῖα διατρέψας, ἐπειδὴ γίνονται σκότος καὶ τὸ πῦρ ἐφυγμένον τὸ περὶ τὰ θύματα εἴη, πάντες οὕτως ἐνόησαν ὅτι καλλίστην κωνήν στολήν, ἐπὶ τὰ τῶν ὀρκωμοσίων καύματα χαμαὶ καθίζοντες, νύκτωρ, πᾶν τὸ περὶ τὸ ἱερὸν ἀποσβεννύν-
 C τες πῦρ, ἐδικάζοντό τι καὶ ἐδικάζον, εἴ τις τι παραβαίνειν αὐτῶν αἰτιώτο τινα¹ δικάσαντες δὲ τὰ δικάσθῆντα, ἐπειδὴ φῶς γένοιτο, ἐν χρυσοῦ πίνακι γράφαντες μετὰ τῶν στολῶν μνημεῖα ἀνετίθεισαν. Νόμοι δὲ πολλοὶ μὴ ἄλλοι περὶ τὰ γέγρα ταῖν βασιλέων ἐκάσταν ἦσαν ἴδιοι, τὰ δὲ μέγιστα, μήτε ποτὲ ὄπλα ἐπ' ἀλλήλους οἴσαιν βοηθῆσθαι τε πάντας, ἄν ποῦ τις αὐτῶν ἐν τινι πόλει τὸ βασιλικὸν καταλείναι ἐπι-
 D χειρῆ γένος, κοινή δέ, καθάπερ οἱ πρόσθεν, βουλευόμενοι τὰ δόξαντα περὶ πολέμου καὶ τῶν ἄλλων πράξεων, ἡγεμονίαν ἀποδιδόντες τῷ Ἀτλαντικῷ γένει. Θανάτου δὲ τὸν βασιλέα τῶν ξυγγενῶν μηδενὸς εἶναι κύριον, ἄν μὴ τῶν δέκα τοῖς ὑπὲρ ἡμῶν δοκῆ.

XII. Ταύτην δὴ τοσαύτην καὶ τοιαύτην δύναμιν ἐν ἐκείνοις τότε οὖσαν τοῖς τόποις ὁ θεὸς ἐπὶ τούτῳ αὐ τοὺς τόπους ξυντάξας ἐκόμισεν ἐκ τίνος τοῖσδε, ὡς λόγος, προ-
 E φάσεως. Ἐπὶ πολλὰς μὲν γενεάς, μέχρι περὶ ἡ τοῦ θεοῦ φύ-
 E οῖς αὐτοῖς ἐξήρκει, κατήκοοι τε ἦσαν τῶν νόμων καὶ πρὸς τὸ ξυγγενὲς θεῶτον φιλοφρονῶντος εἶχον² τὰ γὰρ φρονήματα ἀληθινὰ καὶ πάντη μεγάλα ἐκέκμητο, προαίτη μετὰ φρο-
 νήσεως πρὸς τε τὰς ἑλ ξυμβαίνουσας τύχας καὶ πρὸς ἀλ-
 121 λήλους χρώμενοι, διὸ πλὴν ἀρετῆς πάντα ὑπεροφῶντες σμι-
 κρὰ ἡγούοντο τὰ παρόντα καὶ βραδίως ἔφερον ὅσον ἀχθος τὸν

στὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ καὶ κατόπι ἀρχίζε νὰ τρώγη καὶ νὰ κἀνη τις ἄλλες ἀναγκαῖες διατυπώσεις. Ἄμα δὲ σκοτεινίαιε καὶ ἡ φωτιά πού εἶχαν ἀνάψει δλόγυρα στὰ θύματα ἔσθηνε, ἔλοι τους, ἀφοῦ φοροῦσαν μὴ δημοφρ γαλάξια φορεσιά, κάθονταν χάμω κοντὰ στὰ καμμένα ἀπομεινάρια (κρέατα) ἀπ' τὴ θυσία πού ἔγινε, καὶ κατὰ τὴν ὅποιαν ὀρκίστηκαν νὰ φυλάξουν τοὺς νόμους, καὶ ἄμα νύκτωρ, ἀφοῦ ἔσθηναν μέσα στὸ ναὸ ἔλιε τις φωτιές, δικάζονταν καὶ δίκάζαν, ὁπλαδῆ δίκάζαν ἐκεῖνον ἀπ' αὐτοὺς πού κατηγοροῦνταν ἀπὸ κάποιον ἄλλον πὼς παραβίασε τοὺς νόμους. Καὶ ἄμα ἔβγαζαν ἀπόφαση γιὰ τὴν ὑπόθεση πού δίκάζαν, τὴν αὐτὴ ἔγραφαν (τὴν ἀπόφαση αὐτὴ) πάνω σ' ἓνα χρυσοῦ πίνακα καὶ τὴν κρεμοῦσαν μέσα (στὸ ναὸ) μαζὶ μὲ τις στολές τῶν γιὰ νὰ μὲνη μνημεῖο. Ἐπῆρχαν δὲ καὶ πολλοὶ ἄλλοι ξεχωριστοὶ νόμοι σχετικοὶ μὲ τὰ πρόνομια πού εἶχον ὁ καθένας βασιλιὰς καὶ τὰ ὁποῖα ἔ καθέννας τὰ ἀναγνώριζε στοὺς ἄλλους. Ἄπ' αὐτὰ δὲ τὰ μεγαλύτερα (σπουδαιότερα) ἦταν τοῦτα ἔδω. Ὅτι ποτὲ δὲν θὰ κινούσαν ὁ ἓνας ἐναντία στοὺν ἄλλον πόλεμο καὶ ὅτι θὰ ἀλληλοσθηθῆθον εἶταν κανένας ἐπιχειρήση σὲ καμμιὰ πολιτεία νὰ καθαρῆση τὴ βασιλικὴ οἰκογένεια, καὶ ἀκόμα πὼς θὰ μαζεύονται ἔλοι μαζὶ καὶ θὰ παίρνουν μαζὶ ἀποφάσεις, καθὼς ἔκαναν καὶ οἱ πρόγονοὶ τους, ἄμα πρόκειται γιὰ πόλεμο καὶ γιὰ ἄλλα τέτοια σπουδαῖα ζητήματα, δίνοντας τὴν ἀρχηγία στὴ γενιά τοῦ Ἀτλαντα. Ἐπίσης (ὑπάρχει τὸ πρόνομιο) κανένας ἀπὸ τοὺς βασιλιὰδες νὰ μὴν ἔχη τὸ δικαίωμα νὰ θανατώσῃ κανένας ἀπ' τοὺς συγγενεῖς του, χωρὶς νὰ τὸ ἀποφασίσουν ἀπ' τοὺς δέκα οἱ περισσότεροί-
 E ροὶ ἀπ' τοὺς μισοὺς.

XII. Τὴν τόσο μεγάλη λοιπόν, καὶ τόσο καλὰ ὄργανω-
 μένη αὐτὴ δύναμη, πού ὑπῆρχε τότε σὲ κείνα τὰ μέρη¹, ὁ θεὸς² ἀφοῦ τὴν διοργάνωσε (στρατιωτικῶς) τὴν ἔφερε ἐναντίον τούτων τῶν τόπων³, μὲ τούτῃ ἔδω τὴν ἀπόφαση, καθὼς ἔλει ἡ παράδοση. Γιὰ πολλὰς γενεάς, ὅσο κρατοῦσεν⁴ ἀκόμα σ' αὐτοὺς ἡ ἐπίδραση τοῦ θεοῦ (Ποσειδῶνα) ἀπὸ τὸν ὅποιον κατόγονταν, ἦταν ὑπάκουοι στοὺς νόμους (πού ἔβαλε) καὶ τιμοῦσαν τὸν θεὸ μὲ τὸν ὅποιον συγγένευαν, γιὰτὶ εἶχαν τετρακόσια τὰ μαυλά τῶν καὶ πάντα ὁ νοῦς τῶν ἦταν στὰ μέγιστα πράγματα. Ἐβείχαν δὲ ψυχραιμία καὶ φρονιμάδα σὲ ἔλιε γενικὰ τις περιστάσεις καὶ εἶταν τύχαινε ἀκόμα νὰ συμβῆ τίποτα ἀναμεταξύ τῶν. Γι' αὐτὸ περιφρο-
 νοῦσαν ἔλα τὰ ἄλλα, ἔξω ἀπὸ τὴν ἀρετῆ, γιὰτὶ δὲν τὰ θεο-
 ωροῦσαν γιὰ σπουδαῖα, τὰ ἀγαθὰ πού εἶχαν, καὶ ἀπὸ τὴν

1. Στὴν Ἀτλαντίδα.

2. Ὁ Ποσειδῶν.

3. Ἐνωσεῖ τις μεσογειακῆς χώρας.

4. Ἐταῖ μεταφράζομε : τὸ «ἡ τοῦ θεοῦ φωνή» γιὰτὶ αὐτὸ τὸ νόη-
 μα, νομίζομε, πὼς ἔχει ἔδω. Θέλει νὰ πῆ ὁπλαδῆ πὼς μὴ πού ἦταν
 ἄμεσοι ἀπόγονοι τοῦ Ποσειδῶνα εἶχαν μὴταξ τους θετικὰ γαρίσματα
 καὶ ὁ χαρακτήρας τους ἦταν ἐπηρεαζόμενος ἀπὸ τὴ θετικὴ καταγωγή
 τους.

του χρυσοῦ τε καὶ τῶν ἑλλαν κτημάτων ὄγκον, ἀλλ' οὐ μὲ-
θύοντες ὑπὸ τρυφῆς διὰ πλοῦτον ἀκράτους αὐτῶν ὄντες
ἐσφάλλοντο, νήφροντες δὲ δεῦν καθέωρων, οὐ καὶ ταῦτα
πάντα ἐκ φιλίας τῆς κοινῆς μετὰ ἀρετῆς αὐξάνεται, τῆ δὲ
τούτων σπουδῇ καὶ τιμῇ φθίνει ταῦτά τε αὐτὰ κἀκείνη ξυν-
απόλλυται τούτοις. Ἐκ δὲ λογισμοῦ τε τοιοῦτου καὶ φύ-
σεως θείας παραμυνοῦσης πάντ' αὐτοῖς ἠδὲξήθη, ἃ πρὶν
διήλομεν. Ἐπεὶ δ' ἡ τοῦ θεοῦ μὲν μοῖρα ἐξίτηλος ἐγι-
γνετο ἐν αὐτοῖς πολλῶν τῶ θνητῶ καὶ πολλὰς ἀνακεραν-
B **νυμένη**, τὸ δὲ ἀνθρώπινον ἦθος ἐπεκράτει, τότε ἦδη τὰ πα-
ρόντα φέρειν ἀδυνατοῦντες ἡσχημένουν, καὶ τῶ δυναμένῳ
μὲν ὄρεῖν ἀσχοροὶ κατεφάνοντο, τὸ κάλλιστον ἀπὸ τῶν τι-
μιωτάτων ἀπολλόντες, τοῖς δὲ ἀδυνατοῦσιν ἀληθινὸν πρὸς
εὐδαιμονίαν βίον ὄρεῖν τότε δὴ μάλιστα πάγκαλοι τε μα-
κάριοι τε ἐδοξάζοντο εἶναι, πλεονεξίας ἀδίκου καὶ δυ-
νάμεως ἐμπιπλάμενοι. Θεὸς δὲ ὁ θεῶν Ζεὺς ἐν νόμοις
βασιλεύων, ἅτε δυνάμενος καθορᾶν τὰ τοιαῦτα, ἐνοή-
σας γένος ἐπεικὸς ἀθλίους διατιθέμενον, δίκην αὐτοῖς ἐπι-
θεῖναι βουληθείς, ἵνα γένουσι ἐμμελέτεροι σωφρονισθέν-
C **τες**, ξυνήγειρε θεοὺς πάντας εἰς τὴν τιμιωτάτην αὐτῶν ὄλ-
κῃσιν, ἣ δὴ κατὰ μέσον παντὸς τοῦ κόσμου βεβηκνῖα καθο-
ρᾶ πάντα, ὅσα γενέσεως μετέληρε, καὶ ξυναγεῖρας εἶπεν....

(Λέπει ἡ συνέχεια)

αἰτία αὐτῆ τοῦ φαινόμενου καὶ ὁ χρυσοῦς ποῦ εἶχαν καὶ ἡ
ἄλλη τους μεγάλη περιουσία πὺς ἦταν πραγματικὸ βάρος
γι' αὐτούς. Οὐτε (φυσικά) παρασώρονταν ἀπὸ τὴν καλοπέ-
ραση ὥστε νὰ τὸ πάρουν ἐπάνω τους καὶ νὰ μὴ ξαίρουν τί
κάνουν ἐξ αἰτίας τοῦ πλοῦτου των καὶ νὰ εἶναι δοῦλοι στὰ
πάθη των. Μὰ (Ἰσα-Ἰσα) ἦταν θετικοὶ καὶ ἐβλεπαν πολὺ κα-
λὰ πὺς καὶ αὐτὰ τὰ πλοῦτη τότε μόνον μεγαλώνουν ἄμα
ὑπάρχει ἀνάμεσα τους καλλιεργημένο τὸ ἀσῆμα τῆς ἀρε-
τῆς ποῦ πηγάζει ἀπὸ τὴ συντροφικὴ ἀντίληψη γιὰ τὸ κοι-
νὸ καλὸ, καὶ ὅταν ὁμῶς τὰ κυνηγᾷ ' κανεὶς μὲ πολλὸ ζῆλο
(ἔχει τὸ νοῦ τὸν μόνον σ' αὐτὰ) καὶ μόνον τὰ πλοῦτη τιμᾷ, τό-
τε καὶ αὐτὰ τὰ ἴδια τὰ πλοῦτη πᾶνε κατὰ διαβόλου καὶ μα-
ζι μ' αὐτὰ καὶ ἡ τιμὴ ποῦ ἔχειε στὰ πλοῦτη. Ἀπὸ τίς τέτοιες
λοιπὸν ἀκρίβειες τους καὶ ἀπὸ τὴ θεϊκὴ ἐπίδραση ποῦ ἐξακο-
λουθοῦσε νὰ ἐπιηραζῆ τὸ χαρακτῆρα τους, εἶλα ὅσα πρωτό-
τερα ἀνάφερα προώδευσαν ἐκεῖ. Μὰ ὅταν τὸ θεϊκὸ στοιχεῖο ὅ
ποῦ εἶχαν μέσα τους (μὲ τὸν καιρὸ) ἐκφυλλίστηκε καὶ χάθη-
κε, γιὰτὶ ἀνακατεῦθηκε πάρα πολὺ μὲ τὸ ἀνθρώπινον στοι-
χειο, καὶ ἔτσι ἐπεκράτησε στὸ χαρακτῆρα τους τὸ τελευταῖο,
τότε πιά, ἐπειδὴ δὲν εἶχαν τὴ δύναμη νὰ βαστάξουν τὸ βά-
ρος τῆς εὐτυχίας των, ἄρχισαν νὰ ἀσχημονοῦν. Καὶ ἔτσι σὲ
κεῖνον ποῦ μπορούσε νὰ βλέπῃ (καὶ νὰ κρῖνῃ) φαίνονταν ὡς
παλιανθρώποι, γιὰτὶ ἔχασαν ἀπὸ τὰ πολυτιμότερα ἀγαθὰ τους
τὰ πιὸ καλὰ καὶ ὄρατα, σὲ κείνους δὲ ποῦ δὲν μπορούσαν
νὰ ἴδουν καὶ νὰ καταλάβουν ποῖα εἶναι πραγματικὰ ἡ εὐτυχι-
σμένη ζωὴ, φαίνονταν Ἰσα Ἰσα πὺς ἦταν οἱ πιὸ ἀξιομακάρι-
στοὶ ἀπὸ ἑλοῦς τοῦ ἀνθρώπου καὶ οἱ πιὸ εὐτυχημένοι αὐτοὶ
ποῦ τοῦς εἶχε κυριέψει τὸ πάθος τῆς πλεονεξίας καὶ κοίτα-
ζαν νὰ μεγαλώσουν, ὅπως ὅπως, τὸν πλοῦτον τους καὶ τὴ δύ-
ναμή τους. Ὁ θεὸς ὁμῶς τῶν θεῶν, ὁ Ζεὺς, ποῦ βασιλεύει
σὺμφωναν μὲ νόμους, ἐπειδὴ ἔχει τὴ δύναμη νὰ βλέπῃ τίς τέ-
τοιες ἀδικίες, βλέποντας πὺς ἕνας λαὸς ποῦ ἦταν πρὶν καλὸς
πῆρε τὸν κατήφορο, τὸ στραδὸ δρόμο, ἀπεφάσισε νὰ τιμω-
ρήσῃ τους φταχτικῶς γιὰ νὰ βάλουν μυαλὸ καὶ σωφρονισθοῦν.
Γι' αὐτὸ κάλεσε ἑλοῦς τοῦς θεοὺς σὲ συνεδρίαση μέσα στὸ
πιὸ λαμπρὸ ἀνάκτορό τους, ποῦ ἐπειδὴ εἶναι ὑψωμένο στὸ
μέσο ἑλῆς τῆς οἰκουμένης βλέπει καλὰ εἶλα ὅσα ἔχουν συμβῆ
καὶ ἀφοῦ μαζεύτηκαν εἶπε σ' αὐτούς..... *

1. Τὰ πλοῦτη δηλαδὴ.

2. Σήμερα θὰ λέγαμε τὸ θεϊκὸ αἷμα, κατὰ τὸ βασιλικὸ, ἀριστο-
κρατικὸ, βαρβαρικὸ κλπ. αἷμα.

3. Τὸ χειρόγραφο ποῦ εἶχε τὴ συνέχεια τοῦ διαλόγου τούτου
χάθηκε καὶ ἔτσι δὲν ξέρουμε ποῦ κατέληξεν ὁ Κριτίας.